

Payí Poro Koriniyo ɲweáyí nání xámi eaɲínarini.

Payí rina Jisasoyá siyikíyí aɲí yoi Koriniyo ɲweagíáyí nání Poro xámi niriri eaɲínarini. Aɲí apí Girikiyí piropeniśíyo xwé bi imóniɲípirini. Poro émáyí aɲíyo wái nurimeríná aɲí apimi eni nirémori (Wái wurimeiarigíá 18:1-17) xwiogwí wo niɲweari nuréwapiyiri ámi wo sini eɲáná áwini e dání wí e nání nuri niɲwearíná aríá re wiɲinigini, “Jisasoyá siyikí imónigíá Koriniyo ɲweáyí nipikwini miyariɲoi.” rinariɲagíá aríá niwiri payí ayí Poromi yariɲí owianeyiniri neari wiowáriɲípi eni nimeari nání payí rina neari wiowáriɲinigini. Ayí Jisasomi diɲí niwíkwíroro aiwi sini niafíwí píopia yapi imóniro íwí sini Jisasomi diɲí miwíkwíropa neríná egiápi íá xiriro yariɲagíápi nání mixí nuriri eaɲinigini. Xíomi yariɲí payí neariɲípimi dání wigíápi nání eni áwanɲí nuriri eaɲinigini.

1 ¹ Poroni —Nioni Gorixo xegí niwimóniriɲípimi dání gí íwí Jisasi Kiraisoyá wái wurimeiarɲí wo imóníwiniɲiniri wéyo íá numiriɲonirini. Nioni negí nirixímeáo, Soteniso t́ni nawíni niɲwearíná ²siyikí Jisasoyá imónigíá aɲí Koriniyo ɲweagíáyíné nání —Seyíné Kiraisi Jisaso t́ni nawíni ikárinigíáyíné eɲagi nání siyikwí míní imónírixiniri searípeaɲíyínérini. Seyíné ámá aɲí nimini gimi gimi ɲweagíá negí Áminá Jisasi Kiraisomi —O Áminá ayí t́ni nene t́ni nání nawíni imóniɲorini. Omi yayí wiarigíáyí níni t́ni nawíni xewaniɲoyá imónírixiniri wéyo íá seaumiriɲíyínérini. Seyíné nání payí rina neari mónapariɲini. ³“Negí ápo Gorixo t́ni Áminá Jisasi Kiraiso t́ni awaú wá seawianiri seyíné niwayiróniro ɲweapíri nání seaiiri éisixini.” nimónarini.

“Gorixo seaiariɲípi nání yayí wiaríarini.” uríɲí nánirini.

⁴Seyíné Kiraisi Jisaso t́ni ikárinigíáyíné eɲagi nání Gorixomi nuriríná xío wá niseawianiríná naɲí seaimixiɲípi nání diɲí nimori íníná seyíné nání yayí wiaríarini. ⁵Ayí ripi nání rariɲini. Kiraiso t́ni ikárinigíáyíné Gorixo wá niseawianiri naɲí imóniɲí bi bi niseaimixiríná réwapíniɲaxí imóniro niɲíá imóniɲaxí imóniro epiɲá nání bi onimiápi sixí miseamímó niɲini ayá wí seamímoɲirini. ⁶Xwíyíá Kiraiso nání yaɲí seaiariɲwápi xwioxíyo síkíkiɲiɲí seomixiniɲagi nání ⁷negí Áminá

Jisasi Kiraiso ámi xwíá tíyo náni niweapíri piaumímí iníwíniginiri xwayí naniri niḡwearóná e e epaxí imónírixiniri xegí kwíyípimi dáni sixí seamímonḡpí náni díwí wí mikeamóniḡoi. ⁸ Jisasi Kiraiso síá xío ámá niyoni mí ómómiximí eníáyí náni síkíkí niseaomixa nuníá eḡagi náni xwiýíá miseaxekwímopaxíyíné imónípíríáriní. ⁹ Gorixo —O seyíné xegí xewaxo, negí Áminá Jisasi Kiraiso t́níní nawíní gwiaumí inigíáyíné oimónípoyiniri wéyo íá seaumiriḡoriní. O anani ámá ikwíárinipaxí imóniḡo eḡagi náni “O xixeni e neainíáriní?” yaiwipaxíriní.

“Jisasoyá siyikí imónigíáyíné yaḡí mepayónipani.” uriḡí nánirini.

¹⁰ Gí nirixímeáyíné, gí diḡí t́níní maríái, negí Áminá Jisasi Kiraiso e wíwapiyíwíniginiri nirípeaḡípimi dáni eḡí rirémixí bi oseaiminí. Seyíné niyínéni xwiýíá axípi riro pírániḡí nixiriníro ḡweapíri náni xixegíní yaḡí mepayónipa ero diḡí axípi moro diḡí aga ná bini íá xiriḡo nero ḡweárixiní. ¹¹ Gí nirixímeáyíné, ámá Kirowioyá wí ńbiri seyíné náni niniriróná “Ayí mixí rirowiáḡí inariḡoi.” niríá eḡagi náni searariḡiní. ¹² Wiyíné wiyíné ripi ripi rarigíá eḡagi náni searariḡiní. Wiyíné “Poró neaiepiariḡeneriní.” raríná wiyíné “Aporoso neaiepiariḡeneriní.” raríná wiyíné “Pitao neaiepiariḡeneriní.” raríná wiyíné “Kiraíso neaiepiariḡeneriní.” rarigíá eḡagi náni eḡí rirémixí seariḡiní. ¹³ “Kiraíso ná woni imóniḡagi aí siyikí oyá imónigíáyí xixegíní yaḡí epayónipaxíriní.” riseaimónariní? “Poró nene arirá neainíá náni íkíáyo yekwiroárigíáriní.” riyaiwariḡoi? Seyíné wayí niseameairíná Poromi oxídípoyiniri yoí nioniyá niriro wayí seameaigíáriní? ¹⁴⁻¹⁵ Nioni segíyí wíyo wayí mumeaipa neri aí Kirisipasomi t́níní Gaiasomi t́níní awaúminí wayí numeairi náni Gorixomi yayí wariḡiní. Ayináni ámá wí re ripaxí meniní, “Poroyá yoí niriríná wayí neameaigíeneriní.” ripaxí meniní. ¹⁶ Ayí nepariní. Ámá Sitepanasoyáyo ení wayí umeaḡápi náni rixa diḡí niníagi aiwi ámi wíyo ení wayí umeaḡáriní? Nioni rixa diḡí mininariní. ¹⁷ Ayí ripi náni rariḡiní. Kiraiso ámáyo wayí umeaíwíniginiri nirowárénapíḡmani. Xwiýíá yayí neainariḡí xío nánipi wáí nurimeíwíniginiri nirowárénapíḡriní. Kiraiso yoxáípámi níperíná neaiḡpí surímá eniginiri wáí nurimeíwíniginiri ninírowárénapiríná ámá wigí diḡíyo dáni émi saímí nimoro uréwapiyarigíápi uréwapiyíwíniginiri nirowárénapíḡmani.

“Eḡí eániri nijá seáyi e imóniri Gorixo eḡípi Kiraiso siwá neaiḡriní.” uriḡí nánirini.

¹⁸ Xwiýíá Jisaso yoxáípámi nene náni neapeḡípi náni ámá nanínaníro yarigíáyí re rariḡagiá aí, “Xwiýíá api majíá níkáriníro rarigíápiriní.” rariḡagiá aí nene Gorixo yeáyí neayimixemeaariḡene re yaiwiḡwini, “Jisaso íkíá yoxáípámi peḡípimi dáni Gorixo eḡí eániḡí

xegí imóniņipi siwá neaiņírřani?” yaiwiņwini. ¹⁹Nioni rariņápimi Bikwíyo re niriniri eániņipi sopiņi niwarini, “Gorixoní áamá ‘Diņi émi saímí moariņwaénerini.’ yaiwinarigiáyo mirirakí wimíárini. ‘Diņi imegí yegí moņwaénerini.’ yaiwinarigiáyo diņi mixixeyaíkí wimíárini.” E niriniri eániņipi nioni rariņápimi sopiņi niwarini. ²⁰Ayínani Gorixo e winíá eņagi náni áamá ríná dání imónigiá “Diņi émi saímí moariņwaénerini.” yaiwinarigiáyí arirerini? Iņwí ikaxí eániņipi mewegíáyí eni arirerini? “Xwiyá ximiximí niniri mirariņwaénerřani?” yaiwinarigiáyí eni arirerini? Áamá Gorixomi diņi miwikwíroarigiáyí “Diņi émi saímí nimorane rariņwaénerini.” rarigiápi náni o rixa re oyaiwípoiņiri mineaíwapiyipa eņřani, “Nepa diņi émi saímí nimoro rarigiápimani. Majíá nikáriniro rarigiápirini.” oyaiwípoiņiri mineaíwapiyipa eņřani? ²¹Ayí ripi náni rariņini. Gorixo xewaniņo diņi émi saímí nimoríná áamá xíomi diņi miwikwíró “Diņi émi saímí nene negí moariņwápimi nixíđiranená anani xíoyá ámaéne imónipaxřini.” yaiwiarigiáyí api xe oimónipoyiniri siņwí miwiní xwiyá none wá rariņwápimi —Api “Majíá ikárininiņpirini.” rarigiápirini. Apimi dánini áamá nepa diņi wikwíroarigiáyo Gorixo “Yeáyí uyimixemeáimigini.” wimóniņřini. ²²Gí Judayí xwiyá api neparřaniri ipimónani náni emimí bi oneaíwapiyípoiņiri wimónariņřini. Émáyí xwiyá api neparřaniri ipimónani náni niđá seáyí e imóniņi bi onearéwapiyípoiņiri wimónariņřini. ²³E e wimóniagi aiwi none wá nurimeranená xwiyá ripi wá urariņwárini, “Áamá Gorixo yeáyí uyimixemeáwiniginiri náni uowáreņapiņomi yoxáípami yekwíroarigiáwixini.” urariņwárini. E uraríná émáyí “Xwiyá majíá iniņipi ría rariņoi?” yaiwiarigiárini. Gí Judayí “Símiriři neariņipi ría rariņoi?” yaiwiarigiárini. ²⁴E neri aí xíoyá imónaniwá náni wéyo íá neaumiriņene Judayenerani, Giriķiyenerani, xwiyá api aríá niwiranená re yaiwiarriņwárini, “Kiraiso niperi niwiápiniņeariņipimi dáni Gorixoyá eņi sixí eániņi tni diņi émi saímí o moņipi tni siwá neaiņírřani?” yaiwiarriņwárini. ²⁵Ayí ripi nánirini. Áamá diņi re yaiwiarigiápi, “Gorixo majíá nikáriniri yarini.” yaiwiarigiápi, api aí pí pí niđá áamá imónigiáyo wiári nimúrori seáyí e wimónini. “Gorixo eņi samiņi niweri yarini.” yaiwiarigiápi, api eni aí pí pí eņi eániņi áamá imónigiáyo wiári nimúrori seáyí e wimónini. ²⁶Gí niřixímeáyíne, Gorixo gí áamá oimónipoyiniri wéyo íá seaumiráná íná seyíne imónigiápi náni diņi nimoróná “Poró ayí api náni ría neararini?” yaiwipaxřini. Nioniyáyí oimónipoyiniri wéyo íá niseaumiriřiná segíyí obaxí wí niđá áamá wigí diņyo dáni imónarigiápi xwé bi imóniņáná wéyo íá seaumiriņřani? Segíyí obaxí wí xwérixayíne imóniņáná wéyo íá seaumiriņřani? Segíyí obaxí wí eņi riņi nimóniro ámányo umeņweaņáná wéyo íá seaumiriņřani? Oweoi. ²⁷O ámányo yeáyí uyimixemeámiániri náni neríná áamá “Negí diņyo dáni diņi émi

saímí moŋwaénerini.” yaiwinarigiáyo ayá wimómíániri náni “ ‘Majíá ikárininjí imóninjípirini.’ rarigiápimi oxídimini.” niyaiwiri enjírini. Ámá “Enjí sixí eániŋwaénerini.” yaiwinarigiáyo ayá wimómíániri náni “ ‘Enjí meániŋjírini.’ rarigiápimi oxídimini.” niyaiwiri enjírini. ²⁸ Ámá xíomi mixídarigiáyí “Apí seáyi e imóninjípirani?” yaiwiarigiápi anipá imiximíániri náni “Amipí ayí peayí niwianiro ‘Sipírini.’ rarigiápimirani, ‘Mipimóninjírini.’ rarigiápimirani, sa apimi oxídimini.” niyaiwiri enjírini. ²⁹ Ámá wo aí Gorixoyá siŋwí tíŋj e dání mixí meakíninipaxí mimónipa éwiniginiri apí apí niyaiwiri enjírini. ³⁰ E neri aí xewanjio neaiinjípimi dání Kiraisi Jisaso tíni nawíni ikárininjwaénerini. Omi dání Gorixo diŋj émí saímí xío moariŋjipi diŋj sixí neamímori xíoyá siŋwíyo dání ámá wé róninjwaéne neaimixiri ámá nioniyá siyikwí míninjí imóníírixiniri wimóninjipi neaimixiri negí íwí yariŋwápimi dání gwíninjí nearoayírori enjírini. ³¹ Gorixo Kiraisomi dání apí apí neaiinjí enjagi náni Bikwíyo re niriniri eániŋjipi, “Ámá mixí nimeakíniróná ámá wí náni mixí mimeakíní Ámináo náni mixí meakínipoyi.” niriniri eániŋjipi xixeni xídíírixini.

“Niseaímearíná Jisaso nánini searéwapiyinjáriní.” urinjí nánirini.

2 ¹ Gí niriŋímeáyíné, nioni iwamíó niseaímeari xwiýíá Gorixoyá ínimi imóninjipi wáí niseariríná “Poró nijjía seáyi e imóninjorani?” oniaiwípoyniri xwiýíá xwé imóninjí rarigiápi tíni seariri ámaéne negí diŋjyo dání diŋj émí saímí moariŋwápi tíni seariri mé ² diŋj ripini moŋárini, “Ámi bi gí diŋj tíni gíwí nímixiri murípa oemini. Sa Jisasi Kiraisomi íkíá yoxáípami yekwiroárigiápi nánini ouréwapiyimini.” nimori apini seáwapiyinjáriní. ³ Nioni seyíné tíni niŋwearíná enjí saminjí niniweri ŋweaŋárini. Wáyí eri óí eri neri ŋweaŋárini. ⁴ Nisearéwapiyirínáraní, wáí nisearirínáraní, xwiýíá ámá “Apí seáyi e imóninjípirani?” yaiwiarigiápi bi tíni nímixirinjípimi dání diŋj oseakinimiximiniri neri misearí emimí enjí eániŋjí Gorixoyá kwíyípimi dání niseáwapiyiríná searéwapiyinjáriní. ⁵ E enjápi, ayí ripi náni enjárini. Seyíné Gorixomi diŋj niwikwíroróná ámaéne “Diŋj émí saímí moariŋwini.” yaiwinariŋwápimi miwikwíró Gorixoyá enjí eániŋjípimi diŋj owíkwírópoyniri e neri seáwapiyinjáriní.

“Nijjía Gorixoyápi xegí kwíyípimi dánini imónipaxírini.” urinjí nánirini.

⁶ E niseariri aí none ámá Gorixomi diŋj wikwíroarigiá yóí imónigíáyo nijjía diŋj émí saímí móninjípimi dání imóninjí bi urariŋwáriní. Nijjía apí ámá ríná dánj imónigíápimi dánimani. Nijjía apí eni ámá ríná dánj seáyi e nimóniro meŋweagíáyí —Ayí anínaniro yarigiáyírini. Ayíyá imónigíápimi dánimani. ⁷ Nijjía diŋj émí saímí móninjípimi dání imóninjí nioni searariŋjipi, ayí Gorixoyá yumí imóninjípirini. Apí ínimi imóninjagi náni ámá “Gorixo enjápi náni nijjía oimónaneyi.” niwimóniro aiwi wiwaniŋjíyí diŋj mopaxí mimónini. Apí Gorixo

arjina tñi xwíarí tñi sini mimixipa eje dani yumíi diñj eñwípeárinjipirini. Nene xío tñi arjnami ñweaníwá nani eñwípeaárinjipirini. ⁸ Ámá ríná dñj seáyi e nimóniri meñweagiáyi wí Gorixo yumíi diñj eñwípeárinjipi nani nijjá mimónigíarini. Ayí nijjá nimóniro siñwiriyí, Áminá eñj eániñj nene yeáyf neayimixemeanía nani Gorixo imóninjipi neaíwapiyijomi wí íkíayo yekwíroáraniro egíamani. ⁹ None rariñwápi nani Bikwíyo dani xixeni re niriniri eánini, “Amipí Gorixo ámá xíomi diñj sixí uyarigíayo wípimoárinjipi, ayí ámá wí siñwí miwinipa ero aría miwipa ero ‘Neaipimoárinjipi, ayí apirfani?’ niyaiwiri diñj mimopa ero yarigíapirini.” E niriniri eániñjipi none searariñwápi tñi xixeni imónini. ¹⁰ Gorixo nene nani neaipimoárinjipi ámá wigí diñj tñi diñj mimopaxí imóninjagi aiwi Gorixo xegí kwíyípi dani rixa wía nearókiamonjirini. Ayí ripi nánirini. Xegí kwíyípi nemi amipí nani nani nijjá imónini. Amipí Gorixo yumíi eñwípeárinjipi nani aí nijjá imónini. ¹¹ Ámá go ámá wo yumíi diñj moarinjipi nani nijjá imónini? Oweoi, ámá o yumíi diñj moarinjipi xewanijoyá diñjipini api nani nijjá imónini. Kwíyí Gorixoyápi eni axípi imónini. Ámá wo aí diñj Gorixo moarinjipi nani nijjá mimónipaxí neri aí xegí kwíyípi nijjá imóninj eñagi nani Gorixo yumíi neaipimoárinjipi nani anani wía nearókiamopaxirini. ¹² Gorixo wá nineawianiri e e epaxí imónírixiniri siwía sixí neamímonj nípiní nani nijjá imónaníwá nani o kwíyí ámá xwía tño xíomi mixídarigíayíyá imóninjipi sixí míneamímó xío tñj e dñjipi sixí neamímonjirini. ¹³ Ayináni none Gorixo wá nineawianiri siwía sixí neamímonjipi nani nisearéwapiyiríná xwíyá áxwínajeneyá diñj émi saímí nimorane réwapínaríñwápi dani misearéwapiyí xwíyá Gorixoyá kwíyípi nearéwapiyíyo dani searéwapiyariñwáriní. Ámá Gorixoyá kwíyípi tígíayo kwíyípi nearéwapiyípi píraníñj ureñwípeariñwáriní. ¹⁴ E neri aí ámá kwíyí Gorixoyápi mayí imónigíayo o wá nineawianiri e e epaxí imónírixiniri xegí kwíyípi dani sixí neamímonjipi nani nurirínayí wí míminipaxímani. Ayí ripi nánirini. Ámá ayí ámá wí Gorixoyá kwíyípi dani yariñagía niwiniróná kwíyípi dani mí ómixipaxí imóninjagi nani diñj píraníñj neyíro “Gorixoyá kwíyípi dani ría yariñoi?” yaiwipaxí mimóniñoi. Ayináni api e miyaiwí majjá neróná “Ámá ayí majjá nikáriníro ría yariñoi?” yaiwariñgíarini. ¹⁵ E neri aí ámá Gorixoyá kwíyí tígíayí amipí bi nani diñj neyíro “Ayí míki apimi dani ría imónini? Apimi dani ría imónini?” yaiwipaxirini. Kwíyípi tígíayí e yaiwipaxí aiwi mayíyí eni kwíyípi tígíayí imónigíapi nani wí diñj eyíropaxí menini. ¹⁶ Nioni searariñjipi tñi xixeni Bikwíyo re niriniri eánini, “Ámá gíyí Ámináo diñj moarinjipi nani nijjá imóniñoi? Oweoi. Gíyí omi uréwapiyipaxí imóniñoi?” E niriniri eániñjagi aiwi nene oyá kwíyípi tñjwaéne diñj Kiraiso moarinjipi axípi moariñjwaénerini.

“Searéwapiyariñwáone sa Gorixomi xináiwanéniñj imóninjwáonerini.” uriñj nánirini.

3 ¹ Gí niriñxímeáyíne, nioni e niseariri aí xámi seyíne tñi niñweari nisearéwapiyiríná ámá kwíyípi tígíá wíyóníñj searéwapiyipaxí

mimónigíárini. Ámá kwíyípi mayí imónigíá Gorixomi mixídarigíáyo uréwapiyariŋwápa axípi searéwapiyiŋárini. Ámá Kiraisomi iwamíó nixídiríná o tñi rixa lkárinigíáyíné aiwi sini píopia yapi imóniŋáná searéwapiyiŋárini. ²⁻³Seyíné niaíwí píopia aiwá minipaxíniŋí imóniŋagía náni xwiyíá ínimi imóniŋípi nisearéwapiyiríná aiwá miseaiapí amiŋiŋiŋí seaiapiŋárini. Agwi ríná aí seyíné kwíyípi oseaiwapiyiminiri yariŋípimi mixídí segí diŋí tñi íeapá seainariŋípimi nixídíro sini aiwá nipaxíniŋí mimóniŋoi. Seyíné segí wíniyo sini sipí diŋí wiaiwiro símí tñi iniro nerónáyí, “íeapá neainariŋípimi xídirane sipí ámá Gorixomi mixídarigíáyí yariŋíápa erane mepa yariŋwini.” riseaimónarini? ⁴Ayí ripi náni e searariŋini. Seyíné yaŋí nepayóniro wiyíné “Nene Poromini xídarinwaénerini.” riro ámi wiyíné “Aporosomini xídarinwaénerini.” riro nerónáyí, re riseaimónarini, “Ámá Gorixomi mixídarigíáyí yapi mepa yariŋwini.” riseaimónarini? ⁵Seyíné pírániŋí diŋí yaikírópoyi. Aporoso pí ría imónini? Poroni pí ría imóniŋini? Sa Ámináoyá xináípwíniŋí nimónirai yawawi xixegíni pí pí éisixiniri íá yeaumiráná yariŋwíwawirini. Yawawi apini yariŋwíŋípimi dáni seyíné Gorixomi diŋí wikwírogíárini. ⁶Nioni iwamíó wáí niseariríná aiwá iwíániŋí seauriŋárini. Aporoso ríwíyo nisearéwapiyiríná aiwá api yeáyí eniŋiniri iniigíniŋí seapiseameŋírini. Yawawi e egwíwawi aiwi seyíné Gorixoyá diŋíyo dánini aiwá ná nerápiríniŋí yapigíárini. ⁷Ayináni gímíni go aiwá iwíá uriŋírani, gímíni go iniigí piseaŋírani, ayí ananirini. Sa Gorixoyá diŋíyo dáni aiwá ná yapariŋí eŋagi náni xío nánini “Seáyí e imóniŋo, ayí oríani?” yaiwipaxírini. ⁸Aiwá iwíá uriŋo tñi iniigí piseaŋo tñi awaú wío wíomi seáyí e miwimónini. Niwaúni xixeni axípi imóniŋii. Síá Gorixo ámáyo yayí wimoníáyimi awaúmi yayí niwimoríná wío xegí eŋípi tñi xixeni wiiri wío xegí eŋípi tñi eni xixeni wiiri eníárini. ⁹Yawawi Gorixomi xináípwíniŋí nimónirai e éisixiniri wimónariŋípi yanirai náni gwí nawíni mónigwíwawi eŋáná seyíné oyá aiwá omiŋíyínéniŋí imóniŋagía náni rariŋini.

Uréwapiyarigíáyí náni aŋí mirarigíáyí tñi ríramiŋiyí eŋí nánirini.

Seyíné Gorixoyá xegí aŋiwániŋí eni imóniŋoi. ¹⁰Nioni Gorixo wá niníwianiri e nimóniri éwinigíniri sixí nimímoníŋípimi dáni ámá síŋá aŋí miraniro náni diŋí émí saímí moarigíápániŋí neríná pírániŋí nisearéwapiyiri síŋá xámi tiwayiŋanigíni. Síŋá xámi nitíwayirómáná eŋáná ámá ámi xamiŋí wo e dáni nimira peyarini. E neri aí seyíné síŋá xámi tiwayiróniŋomi dáni omiraneyiniróná úrapí mé woxini woxini xixegíni pírániŋí diŋí nimori miríŋirixini. ¹¹Seyíné niŋíá re imóniŋoi. Síŋá iwamíó tiwayiróniŋo, ayí Jisasi Kiraisorini. Síŋá ámi siŋí wo tiwayirónipaxí mimónini. Omi dánini seáyí e nimira peyipaxírini. ¹²Omi dáni aŋí nimira niŋeyiríná ámá wí síŋá gorí tñirani, síŋá siripá

tínirani, síjǎ ayá tǎjǎ imóniŋǎyǎ tǎnirani, miriro wíniyǎ íkǎá tǎnirani, ówǎ tǎnirani, ará siyikǎ tǎnirani, miriro yariŋoi. ¹³Ámá xixegǎni nimira ugǎǎpǎ síá Kiraiso weapǎnǎyǎimi ámá nineneni siŋwǎ winani náni siŋǎni imóninǎfǎrini. Siŋǎni imónáná re yaiwianǎwǎrini, “Anǎjǎ nimiróná ayǎ tǎni mirigǎfǎrini?” yaiwianǎwǎrini. Ayǎ ripǎ nánirini. Síá ayimi rǎá ninǎǎpimi dánǎ siŋwǎ winaxǎdanǎwǎrini. Xixegǎni mirigǎǎpǎ wǎyǎyǎ rǎá náná “Ayǎ Gorixomi diŋǎ niwǎkwǎroro aǎ rǎá nǎpaxǎ imóniŋǎ tǎnǎniŋǎ mirigǎfǎrini?” yaiwirane wǎyǎyǎ rǎá nimirini éi aǎ sini miriniŋagi niwiniranénáyǎ, “Ayǎ Gorixomi diŋǎ niwǎkwǎroróná pǎránǎniŋǎ nixǎǎdiro rǎá minǎpaxǎ imóniŋǎpǎ tǎnǎniŋǎ mirigǎfǎrini?” yaiwirane yanǎwǎrini. ¹⁴Anǎjǎ ámá giyǎ giyǎ síjǎ xǎmi tǎwayiróniŋomi seáyǎ e nimira peyigǎǎpǎ rǎá minǎ sini miriniŋánáyǎ, ámá ayo Gorixo yayǎ wimonǎfǎrini. ¹⁵Anǎjǎ ámá giyǎ giyǎ nimira peyigǎǎpǎ rǎá nowǎránáyǎ, “Anǎjǎ riwǎ mirariŋini.” yaiwigǎǎpǎ anǎpǎ imónǎǎ ɛgagi aǎwi Gorixo yeáyǎ nuyimixemearǎná anǎjǎ xiǎwǎyo rǎá nimirini yarǎná rǎáyo dánǎniŋǎ umixeanǎfǎrini.

“Seyǎné Gorixoyǎ anǎjǎ wiwǎniŋǎ imóniŋoi.” urinǎjǎ nánirini.

¹⁶Anǎjǎ Gorixo tǎni awǎ éanarigǎiwǎniŋǎ imónigǎyǎiné imóniŋǎpǎ náni seyǎné sini majǎá rimóniŋoi? Oyǎ kwǎyǎpǎ seyǎné anǎjǎniŋǎ imóniŋǎpimi ínimi searŋweanǎpǎ náni eni sini majǎá rimóniŋoi? ¹⁷Ámá giyǎ giyǎ anǎjǎ Gorixo tǎni awǎ éanarigǎiwǎmi xwirǎá seaikixéánáyǎ, iwǎ nioniyǎiwǎni imónǎwinǎginiri imixiŋǎ ɛgagi náni xǎfomi eni xwirǎá wikixenǎfǎrini. Seyǎné niyǎnéni, ayǎ anǎjǎ iwǎniŋǎ imóniŋagi náni rariŋini.

“Segǎyǎ wone mineamǎyoapani.” urinǎjǎ nánirini.

¹⁸Ámá woxi “Niiwanǎniŋoni diŋǎ émi saǎmǎ moŋǎonirini.” niyaiwiniri yapǎ méwapǎnipani. Segǎyǎ wo “Nioni ámá rǎná dánǎyǎyǎ siŋwǎyo dánǎ diŋǎ pǎránǎniŋǎ émi saǎmǎ moŋǎonirini.” niyaiwinirǎnáyǎ, nepa Gorixoyǎ siŋwǎyo dánǎ diŋǎ émi saǎmǎ moŋo imóninǎ náni diŋǎ apǎ pǎni niwǎárimáná wigǎ siŋwǎyo dánǎ majǎá ikǎrinariniŋǎ wo imónǎwinǎgini. ¹⁹Ámá Gorixomi mixǎdarigǎyǎyǎ “Nene diŋǎ émi saǎmǎ moariŋwǎrini.” yaiwinarigǎǎpǎ, ayǎ Gorixoyǎ siŋwǎyo dánǎ majimajǎá nikǎriniro yarigǎǎpǎ ɛgagi náni searariŋini. Bikwǎyo dánǎ nioni searariŋǎpǎ tǎni xixeni ripǎ niriŋiri éániŋagi náni rariŋini, “Ámá ‘Diŋǎ émi saǎmǎ moariŋwǎrini.’ yaiwinarigǎǎpimi dánǎ sipogwǎ wioárinǎyǎ opǎkǎnǎpoyiniri yariŋo, ayǎ Gorixorini.” niriŋiri éániŋagi náni rariŋini. ²⁰Ámi wǎ e eni bi ripǎ niriŋiri éánini, “Áminǎ Gorixo niǎǎfǎrini. Ámá ‘Diŋǎ émi saǎmǎ moŋwaénerini.’ yaiwinarigǎyǎyǎ wigǎ diŋǎ tǎni ɛŋwǎpearigǎǎpǎ surǎmǎ imónini.” niriŋiri éánini. ²¹Ayinǎni negǎ nearéwapǎyarigǎyǎyǎ womǎ seáyǎ e numǎyoarane “Omǎni xǎdarǎwaénerini.” mirǎpa oyaneyi. Ayǎ ripǎ náni searariŋini. Amǎpǎ náni ayǎ seyǎné arǎrá seainǎ nánirini. ²²Poronirani, Aporosorani, Pitaorani, xwǎá ririŋani, seyǎné sini siŋǎ niŋwearǎnǎrani, niŋerǎnǎrani,

amípí agwi ríná imóniŋíyírani, ríwíyo imóniniáyírani, níníyí ayí seyínéyá imónini. ²³Seyíné eni Kiraisoyá imóniŋoi. O eni Gorixoyá imóniŋo eŋagi náni “Negí nearéwapiyarigiáyí womi seáyi e mimixipa oyaneyi.” searariŋini.

**“Gorixo áamá xíoyá imónigiáyo yariŋiápi náni
piriró umenáirini.” urinŋí nánirini.**

4 ¹Seyíné wáí rimeariŋwáone náni diŋí nimoróná ripini mófrixini, “Awa Kiraiso api éfrixiniri wimónariŋipi epíri náni xegí xináíwániŋí imónigiáwaríani? Xwiyíá oyá yumí riniŋipi áwanŋí wuriyipíri náni xegí bosiwowániŋí imónigiáwaríani?” yaiwífrixini. ²“Bosiwí nimóniro yariŋiáyí wigi diŋí tñi amípí ayá wí nerínáyí, ayí apáni yariŋoi.” yaiwariŋwámani. “Sa ná bini boso urariŋipi tñi xixeni diŋí uŋwiráripaxí imóniŋipi nerínáyí, ayí apáni yariŋoi.” yaiwariŋwámani. ³Ámá opisí aŋíyo dáni xwirixí mearigiá wírani, seyínérani, segí diŋíyo dáni nioni gí yariŋápi náni piriró ninimerínáyí, ayá síwí bi miniró “Api, ayí ananirini.” yaiwimíini. Niŋwanŋoni aí gí yariŋápi náni piriró nimeniri “E éápi nanjírani? E éápi sipíríani?” yaiwinariŋámani. ⁴Nioni diŋí peá nuniri “Íwí bi méáonirini.” niyaiwiniri aiwi “Xwiyíá mayoni imóniŋini.” wí ripaxí menini. Nioni yariŋápi náni piriró epaxí imóniŋo, ayí ná woni Áminá Gorixorini. ⁵Ayináni sini imóniŋáná seyíné áamá wíyo xwiyíá mumeáripáni. Ámináo —O nibíríná amípí síá yiniŋimíniŋí imóniŋíyí wíá ókímixiri áamá diŋí ínimi nikwírómáná egíápirani, rigíápirani, nipini siŋáni imixiri eníforini. O weapinfe náni xwayí naniro ŋweáírixini. Íná dáni xixegíni womini womini yayí nineameríná wo xegí néra uŋipi tñi wo xegí néra uŋipi tñi xixeni neariníárini.

“Seyíné seáyi e seáyi e nimeniróná nanjímáni.” urinŋí nánirini.

⁶Gí niriŋimeáyíné, payí rina nearíná ewayí xwiyíá nioni tñi Aporoso tñi náni nira wariŋápi, ayí seyíné diŋí pírániŋí nimoro “Poró nene yariŋwápi náni ría neararini?” oyaiwípoiyiniri náni nira wariŋini. Seyíné yawawi náni nira wariŋápi náni diŋí nimoróná Bikwíyo niriŋiri eániŋipi ogámí mepa nero seáyi e mimónipa nemáná wíyo imimí wimixiro wíyo seáyi e umíeyoaro mepa éfrixiniri searariŋini. ⁷Seyíné náni áamá giyí “Seáyi e imónigiáyírini.” yaiwariŋoi? Oweoi, wí e miseaiwariŋoi. Amípí seyíné imónigiápi Gorixo wí sixí miseamímonŋí reŋoi? Oweoi, amípí seyíné imónigiápi o síwíá sixí seamímonŋírini. O síwíá sixí seamímonŋí eŋagi náni pí náni seáyi e nimóniro sixí miseamímopa eŋí nániniŋí mixí meakíninariŋoi. ⁸Neparíani? Seyíné rixa aiwá xwé niniróniŋí agwí ímí ría seayini? Rixa amípí wí mimúrónigiáyíné nimóniro ría ŋweaŋoi? None sini sipíániŋí nimónirane ŋweaŋáná seyíné rixa mixí ináyí nimóniro ría ŋweaŋoi? Ai, none eni seyíné tñi

nawíni mixí ináyí nimónirane seáyi e imónaníwá náni re neaimónariní, “Seyíné nepa rixa mixí ináyí nimóniro, siḡwiriyí nanḡ imónimíniri enḡrini.” neaimónariní. ⁹Nioni diḡí re nimónariḡagi náni searariḡini, “Wáí wurimeaiariḡwáone Gorixo aga siwíá neawáriḡonerini. Ámá xwirixí numemáná ‘Rixa opikípoyi.’ ráriḡiḡiyíniḡí imóniḡwáonerini. Pí pí nni siḡwí tíḡíáyí —Aḡinajírani, ámárani, nni siḡwí nineaniro ripíá neamearipíri náni áwinimi yariḡwáone imóniḡwini.” nimónariní. ¹⁰None Kiraisomi nixídirane náni majimajíá ikárinḡwáone aí seyíné o tni nawíni nikáriniro náni rixa diḡí nanḡ imóniḡipini tíḡíáyínérini. None enḡ samíḡí neaweḡone aí seyíné rixa enḡ eánigíáyínérini. None peayí neawianigíone aí seyíné seáyi e seaimixigíoyínérini. ¹¹Enḡná dáni agwi ríná náni none agwí náni erane iniḡí náni neainiri iyíá írikwíni pánirane ámá wé tni neaupikákwarigíone imónirane anḡ sá weaníwá náni wí mayone enḡagi náni anḡ xwirínimerane ¹²negí wé tni omiḡí aniḡí miní erane ámá riperírí neaíáná pírániḡí nanḡni umeairane xeaniḡí neaíáná xwámámí wirane ¹³ikayíwí neamearáná piyíá xwiyíá urirane yariḡwáonerini. Xwíá rirí nírímíni dánḡyí ráí neaimoariḡíonerini. Ámá nni none piaxí enḡí íyaḡwíniḡí neaimoariḡíonerini. Agwi ríná eni api sini e neaimoariḡoi.

“Poroni ikaniḡí niaxídíírixini.” uriḡí nánirini.

¹⁴Ríwamiḡí nioni neáa wariḡá api seyíné ayá oseaimómíniri meá niaíwí gí diḡí sixí seayináyínéniḡí diḡí íá oxirípoyiniri eaariḡini. ¹⁵Seyíné Kiraisomi pírániḡí xídipíría náni yayíwí seamearigíáyí nepa íá miropaxí enánáyí, segí áponíniḡí imóniḡáoni ayí obaxí menini. Nioni xwiyíá yayí seainipaxí imóniḡípi iwamíó wáí niseariríná seyíné Kiraisi Jisaso tni nawíni ikárinipíri náni nioni seameanáyínéniḡí imóniḡagía náni searariḡini. ¹⁶Segí áponíniḡí imóniḡáoni, ayí nioni enḡagi náni enḡ rirémixí ripí oseaimini, “Nioni yariḡápa axípi ikaniḡí niaxídíírixini.” osearimini. ¹⁷Nioni searariḡápi oépoyiniri xámi Timotiomi —O gí diḡí sixí uyiri diḡí uḡwirárirí enáorini. Kiraiso náni wáí uriḡápimi dáni diḡí wikwíróagi náni gí íwóniḡí imóniḡorini. Omi seyíné tíámíni uowárenapiḡáriní. O rixa niseaímearíná nioni Kiraisomi nixídíríná yariḡápi —Api nioni ami ami nemeríná Jisasoýá siyikí imónigíá niyoni uréwapiyariḡápirini. Api náni o dirírí seainiḡoi.

¹⁸Wiyíné nioni mibípa emía náníniḡí seáyi e seáyi e nimeniro wárixayíné imónariḡoi. ¹⁹E neri aí Áminá Gorixo niwimóniríná nioni sini mé seyíné tíámíni nibíri wárixayínéyá xwiyíápi aría miseaí segí enḡ neániro seáyi e imónigíápi apimi dáni rí rimónariḡawixiniri siḡwí seanaxídímíáriní. ²⁰Ámá maḡípáni rariḡagía niwiniranéná “Ayí Gorixoyá xwioxíyo páwipíríáyíríani?” yaiwariḡwámani. Enḡ neániro uxídariḡagía niwiniranéná “Ayí oyá xwioxíyo ḡweáyíríani?” yaiwariḡwá enḡagi náni

searariŋini. ²¹ Seyíné gímíni gipi nání seaimónarini? “Poró siyikí nearani nání iwanŋí nimeámi bíwinigini.” riseaimónarini? “Diŋí sixí neayariŋípi neaíwapiyini nání nipení nimónimáná bíwinigini.” riseaimónarini?

**Wigí wo xanoyá apixí t́ni íwí niniri meánigípi
nání mixí uriŋí nánirini.**

5 ¹ Xwiyá bi ripi seyíné nání rinimearini, “Jisasoyá siyikí imónigía Koriniyo ŋweagíáyí wí íwí inariŋoi.” rinimearini. Íwí api é má Gorixomi mixídarigíáyí aí xe oinípoyiniri siŋwí miwinarigíápi nání searariŋini. Segí wo xanoyá apixí t́ni íwí ninayííísáná meánigí é ŋagi nání rariŋini. ² Íwí api sini eŋáná pí nání wárixayíné imónariŋoi? Sipí api yariŋomi segí siyikí imónigíápimi dání nipariro mopaxí eŋagi nání api e nemáná ŋwí nearo siŋwiriyí, ayí naŋí yaniri egíárini. ³ Nioni ná jiami niŋweari aí gí diŋípi seakikayoŋáoni seyíné t́ni ŋweariŋápániŋí sipí api eŋomi rixa xwiyá umeáriŋáriní. ⁴⁻⁵ Áminá Jisaso nirowáriŋíápimi dání diŋí re moárfanigini, “Ayí awí neániróná nioni sini diŋí ukikayoŋáná eŋí eániŋí Áminá Jisasoyápipimi dání xwiyá axí ripi rinífrixini, ‘Xe íwí api yariŋo náomini xwiríá wikixeníá nání Seteno t́ni owáraneyi. Ríwíyo síá Ámináo biníáyimi xegí diŋípi yeáyí uyimixemeanía nání agwí Seteno t́ni owáraneyi.’ rinífrixini.” diŋí e moárfanigini.

“Ámá sipí eŋomi emi parimófrixini.” uriŋí nánirini.

⁶ Seyíné wárixá imónarigíápi aga naŋí menini. Yisí bi onimiápi t́fagi aí bisíkeriá nipimíni íkwiaŋwí eapinárariná nipini nimiga wariŋípi nání seyíné niŋíá mimónipa reŋoi? ⁷ Yisí onimiápi táná bisíkeriá nipimíni íkwiaŋwí eapinárariŋípa axípi xámi íwí ná woni éí aí á má obaxí axípi xénipaxí eŋagi nání seyíné bisíkeriá siŋíniŋí imónipíri nání yisí xámiŋíniŋí imóniŋípi emi kwirimópoyi. Seyíné rixa bisíkeriá yisí mayí siŋíniŋí imóniŋagi aí searariŋini. Ayí ripi nánirini. “Judayene Gorixoyá aŋínaŋo neamúroagípi nání diŋí moani nání sipisipí ridiyowá yariŋwápa Kiraiso eni nene nání rixa ridiyowá iniŋí eŋagi nání seyíné rixa bisíkeriá yisí mayí siŋíniŋí imóniŋoi.” nimónarini. ⁸ Ayináni nene Kiraiso neaiiŋípi nání diŋí moani nání aiwá api ninirane yayí neranéná bisíkeriá yisí xámiŋípi —Api sipí wikáriro rikikirió ero yariŋíániŋí imóniŋípirini. Api t́ni nimixiri miní bisíkeriá yisí mayípi —Api diŋí naŋípi ní íá xiriro nepa imóniŋípirini nání riro yariŋíápirini. Bisíkeriá yisí mayí api t́ni níwanigini.

⁹ Nioni xámi payí wina re niriri neari mónapiŋáriní, “Seyíné á má íwí inarigíáyí t́ni nawíni gwiaumí minipani.” niriri neari mónapiŋáriní. ¹⁰ E niriri nearíná á má Gorixomi mixídarigíá íwí inirórani, siŋwí íwí winirórani, íwí urápirórani, wigí ŋwíápimi xídirórani, yariŋíáyí nání miŋeariŋanigini. “Á má Gorixomi mixídarigíá api api e yariŋíáyí t́ni

gwiaumí wí minipa oemini.” niyaiwirónáyí, xwíá rirími píni niwiáriri nání e epaxí imóniŋagi nání wí e miseariŋanigini. ¹¹Payí xámi niriri nearíná ayí ripi imóniŋipi nání seariŋanigini, “Ámá ‘Jisasomi nixídiri nání segí sérixímeáonirini.’ rariŋí wo apixí wí tñi íwí inirirani, siŋwí íwí winirirani, xegí ŋwíápimi xídírirani, ámáyo ikayíwí umeariŋirani, inligí xwapí ninimáná papíkí erirani, ámáyá amipí wí íwí urápirirani, e yariŋo tñi gwiaumí minipani. Aiwá aí o tñi nawíni nikumixiniri minipani.” niriri eaŋanigini. ¹²⁻¹³Ayí ripi nání searariŋini. Ámá Jisasoyá siyikí imóniŋwaéne tñi sini nawíni mimónigiáyo nioni siŋwí niwinaxídiri xwiýíá uripaxí rimóniŋini? Oweoi, ayo Gorixo siŋwí niwinaxídiri xwiýíá uripaxírini. E neri aí ámá Gorixomi diŋí niwikwírooro nání seyíné tñi nawíni imónigiáyo siŋwí niwinaxídiro sipí yariŋagía niwiniríná xwiýíá urírixini. Ámá sipí eŋomi emi parimóirixiniri searariŋini.

“Segí wíyo xwirixí mumepani.” uriŋí nánirini.

6 ¹Segíyí wo xegí imóniŋí wo tñi xwiýíá imixipisi nání nimóniríná, arige neri “Ámá Gorixoyá imónigiáýí tñi nirirane pírániŋí oyeaimixípoyi.” miyaiwí ayo nimúrori “Ámá Gorixoyá mimónigiáýí tñi nirirane pírániŋí oyeaimixípoyi.” niyaiwiri wigí opisí aŋí tñí e nání wariŋírini? ²Gorixoyá ámá imóniŋwaéne Kiraiso niweapíríná xío tñi nawíni nene ámá Gorixoyá mimónigiáyo xwirixí umeaníwápi nání sini nijíá mimónipa reŋoi? Seyíné xwirixí seáýi e imóniŋí api umepíríá eŋagi nání “Xwiýíá onimiá agwí ríná rinariŋwápia xwirixí mimenipaxí imóniŋwaénerini.” riyaiwinariŋoi? Anani xwirixí menipaxí imónigiáýínérini. ³Aŋínají maŋí Gorixoyáyo pírfi wiaíkgiáyo xwirixí nene umeaníwápi nání sini nijíá mimónipa reŋoi? Seyíné e epíríá eŋagi nání xwiýíá xwíá tíyo rinariŋwáyo aŋipaxí xwirixí umepaxíýínérini. ⁴Ayináni wiyíné xwiýíá bi tígiáýíné nimóniróná pí nání ámá Jisasoyá siyikí imónigiáýínéyá siŋwíyo dání sipíá imónigiáýí wí pírániŋí oneaimixípoyiniri ayí tñí e nání warigiárini? ⁵Ayá seaimopaxí bi ripi yariŋí oseaimini. Jisasoyá siyikí imónigiáýíné, segíyí wo wo tñi xwiýíá tñí nimóniríná segíyí diŋí tñí wo xwiýíá aríá niwiri pírániŋí wimixiyipaxí imóniŋo menirani? ⁶Sérixímeániŋí imóniŋí wo wíomi xwirixí oumeminiríná, ayí naŋí mimóniŋí neri aí Jisasomi diŋí miwikwíroarigiáýí pírániŋí oyeaimixípoyiniri ayí tñí e nání nimeámi nurínáyí, ayí aga sipí imóniŋipi yarini. ⁷“Jisasomi pírániŋí oxidaneyi.” yaiwiarigiáýíné xwirixí nimeniróná apimi dání rixa rípaíwíniŋí meaárariŋoi. Dixí womi xwirixí mumé xe onikáriniri nerínáyí, “Ayí apáni yariŋoi.” searimíni. Xwirixí mumé amipí xe íwí onirápiniri nerínáyí, “Ayí apáni yariŋoi.” searimíni. ⁸E neri aí seyíné wí e mepa nero sipí ikáriniro íwí rápeniro yariŋoi. Sérixímeániŋí imónigiáo aí api e wikárarini. ⁹Gorixo ámá rikikírío yariŋigíyí xe xíoyá xwioxíyo

opáwípoyiniri siŋwí miwinipa eníápi nání seyíné sini niŋíá mimónipa reŋoi? Seyíné xerwíni nimoro yapíniŋí méwapínipani. Ámá íwí niniri rípeánarigíáyírani, wigí ŋwíápimi íá xirarigíáyírani, oxí wo apíxí wí tñi íwí inarigíáyírani, oxí wo wío tñi “íwí oinaiyi.” wimónarigíáyírani, oxí wo wío tñi iyí onarigíáyírani, ¹⁰íwí urápekixearigíáyírani, amípí wayáyo siŋwí íwí winarigíáyírani, iniigí xwé niniro papíkí yarigíáyírani, ikayíwí umeararigíáyírani, majíá niwikárimáná íwí uráparigíáyírani, ámá e yarigíáyí wí Gorixo gí xwioxíyo xe oŋweápoyniniri wí siŋwí wininíá menini. ¹¹Xámi wiyíné api bi yagíáyíné imóniŋagía aí Áminá Jisasi Kiraiso tñi kwíyí negí ápo Gorixoyápi tñi egíípimi dání Gorixo segí yagíápi rixa igíániŋí seaeámori siyikwí míníŋyíné imónífrixiniri seaimixiri xwiýíá mayí imónigíáyíné imónífrixiniri seaimixiri eŋírini.

“Ámá náomi dání pí pí neróná Gorixomi seáyi e umepaxí imóniŋípini époi.” uríŋí nánirini.

¹²Seyíné re niyaiwiaríŋagía aiwi “Pí pí ‘Oemini.’ nineaimóníríná anani epaxenerini.” niyaiwiaríŋagía aiwi apimi nipimini dání naŋí seaimixipaxí menini. Amípí nioni “Oemini.” ninimóníríná api anani nepaxoni aiwi wí nánini xe miŋí niniga ouniri siŋwí winimíámani. ¹³Ámá íwí inarigíá wí íwí wiwaníŋyí yarigíápi nání re oyaiwípoyiniri, “Ananirini. Ámá nápi, ayí api nání menirani?” oyaiwípoyiniri ewayí ikaxí ripi rarigíárini, “Aiwá ayí agwú nánirini. Agwú eni ayí aiwá nánirini.” E rarigíápi nepa riníŋagi aiwi Gorixo agwú tñi aiwápi tñi anípá imixiníárini. E neri aí ámaéne íwí inaníwá nání menini. Ámináo wimónariŋípini yaníwá nání imóniŋwini. Ámináo eni ámá nápi naŋí oimónípoyniniri yariŋírini. ¹⁴Gorixo sa negí Áminá Jiaso owiápinimeaniri siŋí wimixiníamani. Nene eni wiápinimeaníwá nání xegí eŋí eániŋípimi dání siŋí neaimixiníá eŋagi nání rariŋini.

¹⁵Seyíné Kiraisoyá siyikípi imónigíáyíné eŋagi nání xíoyá nápimi dání seyíné bi bíniŋí imónigíápi nání sini majíá rimóniŋoi? Ayináni nioni oyá nápimi dání bíniŋí imóniŋáoni niyónimi nuri apíxí iyí ede dání warigíá wími níkumixiniríná “Ayí ananirini.” riyaiwiaríŋoi? Oweoi, wí e yaiwipaxí menini. ¹⁶Ámá apíxí iyí ede dání warigíámi kumixinigíá giyí giyí, ayí xíí tñi nawíni nimóniro ná ayí ná biníniŋí imónigíápi nání seyíné sini majíá rimóniŋoi? Bikwíyo dání xwiýíá ripi “Ayaú níkumixiniríná ná ayí ná biníniŋí imónigíárini.” niriniri eániŋagi nání searariŋini. ¹⁷E neri aí ámá Ámináo tñi nawíni kumixiníáyí o tñi nawíni nimóniróná kwíyí axípi tígíáyí imónarigíárini. ¹⁸Ámá wí tñi íwí inanigíniri wáyí nero éí úríxini. Pí pí íwí ámá yarigíá wíniyí náomi bíariwámimi nero aí apíxí tñi íwí inarigíápi xegí bi imónini. Náomi ínimi dání nero nání wiwaníŋyí xwíríá ikixenarigíárini. ¹⁹⁻²⁰Segí ná xixegíni imónigíápi, ayí kwíyí Gorixoyápi nání —Api Gorixo sixí seamímóaná

seaaíniñipirini. Api nání segí wará aŋíniñí imónigíápi nání seyíné sini majíá rimóniñoi? Gorixo Jisaso neaiñipimi dání rixa bíniñí neaiñí eŋagi nání rixa xíoyá imóniñwini. Sini sewaniñiyínéyá mimóniñoi. Ayináni seyíné segí nápmi dání pí pí neróná Gorixomi seáyi e umepaxí imóniñipini érixini.

Ámá meánigíáyí nání uriñí nánirini.

7 ¹Seyíné payí nearo yariñí nigíápi nání áwaní bi osearimini. Oyi, ámá apixí bi mimeapa nerínáyí, ayí nañí yariñoi. ²E niseariri aí íwí xixegíni ámá inarigíápimi dání íeapá seainipaxí eŋagi nání oxí woxi woxi dixí apixí meari apixí wíyi wíyi eni dixí oxí meániri érixini. ³Apixí wíyi “Gí oxo ía onixirini.” nisimóniríná xiagwoxi ími xe ía xiríirixini. Oxí woxi “Gí apixími ía oxirimini.” nisimóniríná xiepíyi eni “Xe ía onixirini.” yaiwíirixini. ⁴Xiagwoxi, ayí dixí nápi nání xiáwoximani. Dixí apixí dixí nápi nání xiáírini. Xiepíyi eni, ayí dixí nápi nání xiáíyimani. Dixí oxo, ayí jíxiyá nápi nání xiáworini. ⁵Ayináni wiyagwí wiyagwí “íá oxirinaiyi.” niriniríná aríá mé miní xixe “Oyi.” rinísisixini. Sía áríní Gorixomi xwiýá ririmí wiani nání xixe “Oweoi.” niriniríná, ayí ananirini. E niseariri aí sía “‘Oweoi.’ orinaiyi.” yaiwíípi rixa nórímáná eŋáná ámi ía xirinísisixini. Ayí ripi nánirini. Woxi woxi “Ámá wí tñi íwí inanípi nání miñí minípa oemini.” nisimóniri aí xixeni api eminiri nání eñí mireániŋagi nání Seteno ámá wí tñi íwí iniri nání rirípeáwiniginiri “Ámi ía xirinísisixini.” searariñini. ⁶“Sía áríní Gorixomi rixiñí uripíri nání xixe ‘Oweoi.’ niriniróná, ayí ananirini.” searariñápi sekaxí e érixiniri misearariñini. Niseaimóniríná xe e érixiniri siñwí seanariñini. ⁷“Ámá nñi nioni apixí mimeapa eŋáoni yapi nimóniríná, ayí ananirini.” nimónarini. E neri aí Gorixo ámá o omi xixegíniyo wá niwianiri niwiiríná wíyo meánipaxí oimónípoyniri wiiri wíyo mimeánipaxí oimónípoyniri wiiri eñí eŋagi nání searariñini.

⁸Segí ámá sini mimeánigíáyí tñi apixí aníyí tñi nání ripi osearimini. Ayí mimeániŋáoni yapi sini aniñí e nimóniróná nañí yariñoi. ⁹E niseariri aí ripi eni osearimini. “Ámá wí tñi íwí inani nání miñí mineainípa oyaneyi.” niseaimóniri aí xixeni api yaníro nání eñí miseaeániŋa nerónáyí xe meáníirixini. “Nimeániŋíri nání diñí sipí niwia nurínáyí, nañí meŋagi nání xe meáníirixini.” searariñini. ¹⁰Rixa meánigíáyíné nání ŋwí ikaxí ripi —Api nioniyápi maríái, Ámináo riñípi. Api osearimini. Apixí meánigííwa wigí oxowami niwárimi mupani. ¹¹E mepa neri niwárimi nurínáyí, ámi oxí mimeáni kikiíá ŋweáirixini. “Kikiíá oŋweámini.” miwimónípa nerínáyí, ámi xiagwo tñi kumixiníirixini. Xiagwowa eni wigí apixíwami emi mimopa érixini.

¹²Ámá xamiñí wíniyíné xwiýá ripi —Api Ámináo riñípimani. Nioniyápirini. Api eni osearimini. Ámináomi diñí wikwíroníyí woxi

apixí diñí miwikwíroñí wí rimeániñáná í sini “Anani meániñáomini omeánimini.” niwimóniríná xiağwoxi ími emi mimopa érixini. ¹³ Apixí Ámináomi diñí wikwíroñíxi, oxí diñí miwikwíroñí womi meániñíxi eñánáyí, o sini “Gí apixí meañái tñi aníñi oñweámini.” niwimóniríná omi niwárimimi mupa érixini. ¹⁴ Ayí ripi náni rariñini. Oxí Ámináomi diñí miwikwíroñí wo arige neri Gorixoyá wo imónipaxírini? Ayí xegí xiepi diñí wikwíroñí tñi nawíni nemeñíñipimi dáni Gorixomi diñí niwikwírori ámá xíoyá wo imónipaxírini. Apixí diñí miwikwíroñí wí eni xegí xiağwo, diñí wikwíroño tñi nawíni nemeñíñipimi dáni ámá Gorixoyá wí imónipaxírini. Api mepa nero pñi niwiárimimi nurónáyí, segí niaíwí Gorixoyá wí mimóní oyá siñwíyo dáni piaxíniñí eániğíáyí imónipírinxini. Nioni searariñápi xixeni nerínáyí, oyá imónipírírini. ¹⁵ E niseariri aí Gorixomi diñí miwikwíroñí meániğíío “Gí apixí Gorixomi diñí wikwíroñí rími niwárimimi oumini.” niwimóniríná xiepixi xe pñi niwiárimimi onuniri siñwí winírixini. Diñí miwikwíroñí meániğííí “Gí oxí Gorixomi diñí wikwíroñí romi niwárimimi oumini.” niwimóniríná xiağwoxi xe pñi niwiárimimi onuniri siñwí winírixini. Niseawárimimi ugiáyíñé sini áxeñwarí iníğíáyí yapi mimóniñoi. Gorixo niwayiróniro ñweárixiniri nánipi rixa wéyo íá neaumiríñene eñagi náni rariñini. ¹⁶ Oxí diñí miwikwíroñí womi xiepixi, jíxi dixí oxomi pñi miwiáripa neri o tñi niñwearíná siñwepiğí niwiriñíñipimi dáni wierkiemearíáráni? Miwierkiemeapa eríáráni? Jíxi majíáráni. Apixí diñí miwikwíroñí wími xiağwoxi, joxi eni í tñi niñwearíná siñwepiğí niwiriñíñipimi dáni wierkiemearíáráni? Miwierkiemeapa eríáráni? Joxi eni majíáráni. Ayináni segí ámá Gorixomi diñí miwikwírogíá meániğíáyo niwárimimi mupa érixiniri searariñini.

“Segí imóníñirixiniri yañí seadimixiñipi imóníñirixinini.” uríñí nánirini.

¹⁷ Seyíne woxini woxini Áminá Gorixo ayí xixegíni api api e imóníñirixiniri yañí seadimixiñipi, o ayí nioniyá ámá oimónípoyiniri wéyo íá seaumiráná imóniğíápi axí apñi “Xe oimónimini.” niyaiwiro imóníñirixinini. Gorixoyá siyikí nimóniri ami gimi ñweagíá niyoni sekaxí axípi urimeariñáráni. ¹⁸ Segíyí wo Judayo eñagi náni iyí símí síó wákwíniñáná Gorixo o ámá nioniyá oimóniri wéyo íá numirirínáyí, ámá o “Iyí símí síó wákwíniñipi arige neri yo miyimíniréini?” miyaiwipa éwinigini. Segíyí wo iyí símí síó miwákwíniñáná Gorixo nioniyá oimóniri wéyo íá numirirínáyí, ámá o Judayí woníniñí oimónimixiniri iyí símí síó miwákwíniñipa éwinigini. ¹⁹ Ayí ripi nánirini. Iyí símí síó niwákwíniñáranani, miwákwíniñipa nerínáranani, Gorixoyá siñwíyo dáni ná ayo mimónini. Oyá siñwíyo dáni “Ná ayo imónini.” yaiwiriñipi, ayí sekaxí xío riñipimi xidaríğíápinirini. ²⁰ Ayináni ámá woxini woxini, seyíne Gorixo ámá nioniyá oimónípoyiniri wéyo íá seaumiráná pí pí

xixegíni imónigíápi xe apini nimóniro ηweáfrixini. ²¹Woxi Gorixo ámá nioniyá oimóniri wéyo íá rumiráná ámá woyá xináixíniñí nimóniri omiñí wiariñoxi nimónirínáyí, ududí bi mirinipa neri “Nioni sini axí apini nimóniríná, ayí ananirini.” yaiwírixini. E neri aí xináixíniñí nimóniri omiñí wiariñoxi ámá áxeñwarí minigíáyíniñí imónipaxí eñánáyí, anani xináixíniñí nimóniri omiñí wiariñípi píni niwiáririri kikiíá úirixini. ²²Xináixíniñí nimóniri omiñí wiariñoxi, ayí ripi nání “Ududí bi mirinipani.” rirariñini. Giyí Áminá Gorixo ámá nioniyá oimónipoyiniri wéyo íá umiráná ámá wiyá xináiwániñí nimóniro omiñí wiariñíáyí eñánáyí, ayí sini api imóniñagía aí Gorixo rixa gwí roayíroníyífrini. Giyí Ámináo ámá nioniyá oimónipoyiniri wéyo íá umiráná áxeñwarí minigíáyí eñánáyí, ayí xío wimónariñípi epíría nání xegí xináiwániñí omiñí wiariñíáyí imóniñagía nání “Ududí mirinipani.” searariñini. ²³Jisaso neaiñípimi dání Ámináo bíniñí niseairi gwí searoayíroní eñagi nání ámá wíyíyá xináíwayínéniñí mimónipa éfrixini. ²⁴Gí nixímeániñí imónigíáyíné, Gorixo ámá nioniyá oimónipoyiniri wéyo íá seaumiráná pí pí xixegíni imónigíápi o xegí siñwíyo dání apini imónífrixini.

Ámá mimeániñíáyí nání uriñí nánirini.

²⁵Seyíné ámá sini mimeániñíáyí nání payí neari yariñí nigíápi nání Ámináo sekaxí bi miniriñí aiwi nioni —Nioni Ámináo wá niniwianiri niñípimi dání xwíyá diñí uñwiráripaxí imóniñípi searariñáonirini. Nioni gí diñíyo dání bi osearimini. ²⁶Xeaniñí neaímeáminiri yariñípi rixa neaímeaariñí eñagi nání nioni diñí re moariñini, “Ámá agwi pí pí imónariñíapa aniñí axípi e imónífrixini. ‘E nerínáyí, ayí nañirini.’ nimónarini.” Nioni diñí e moariñini. ²⁷Woxi rixa apixí meañoxi eñánáyí, “Ími arige wáriminiréini?” niyaiwiri mepani. Woxi apixí mĩmeañoxi eñánáyí, “Apixí arige neri meáminiréini?” niyaiwiri mepani. ²⁸E niseariri aí woxi apixí nimearíná ayí íwí bi miyariñini. Apiyáixi eni oxí nimeániríná ayí íwí bi miyariñini. E neri aí xeaniñí meániñíáyí sini xwíá tíyo ηweañáná wĩmeaníápi seaĩmeaniginiri searariñini. ²⁹Gí nixímeáyíné, e niseariríná ripíniñí searariñini, “Jisaso weapiniáyí nání rixa añwi ayo eñagi nání ámá apixí rixa meagíáyíné re nimóniro éfrixini. Apixí mayowa áxeñwarí minipa nero nání ‘Gorixo wimónariñípi oemini.’ niyaiwiro yariñíáwa yapí nimóniro éfrixini. ³⁰Ámixiá yariñíáyíné ámixiá miyariñíáyí yapí nimóniro éfrixini. Diñí niíá seainariñíyíné diñí niíá miwinariñíyí yapí nimóniro éfrixini. Amípí bí nero tígíáyíné amípí mayíyí yapí nimóniro éfrixini. ³¹Omiñí neríná amípí xwíá tíyo weñípimi dání omiñí yariñíáyíné ámá api nání wí ududí miwinariñíáyí yapí nimóniro éfrixini.” Amípí agwi ríná xwíá rirími eñíyí imóniñípa aniñí imóniníá menini. Xegí bí imóniníá nání añwi ayo eñagi nání searariñini. ³²“Amípí ayá wí nání ududí mirinipa

oépoi.” ninimóniri náni searariḡini. Ámá apixí mimeagíáyí Ámináo nioni yariḡápi náni yayí owininiri náni o yayí winipaxí imóniḡipi náni diḡí nimóa warigíárini. ³³E neri aí ámá apixí meagíáyí “Gí apixí yayí owininiri náni arige eminiréini?” niyaiwiro api náni diḡí nimóa nuro ³⁴diḡí bi biaú íá xirarigíárini. Apixí sini oxí mimeánigííwa t́ni apiyáíwa t́ni íwa wí wí re yaiwiarinirini, “Níni gí nápi t́ni diḡípi t́ni siyikwí ḿniḡí Ámináo gí ámá e oimónípoyiniri wimónariḡipi t́ni xixeni oimónimini.” niyaiwiri o náni wiipaxí imóniḡipi nánini diḡí moarinirini. E neri aí apixí rixa oxí meánigííwa wí wí axípi e yariḡimani. “Gí oxo yayí owininiri náni arige eminiréini?” niyaiwiri xwíá t́yo dáni imóniḡipi náni diḡí nimóa warinirini. ³⁵Nioni searariḡápi naḡí oniiniri misearariḡini. Sewaniḡíyíné nixídiriná naḡí oseainiri searariḡini. Nioni áxeḡwari oseaiminiri mirariḡini. Seyíné naḡí imóniḡipini nero amipí pí pí imóniḡipi náni mimiwiaílkí miseainipa yaríná “Ámináo wimónariḡipini oyaneyi.” niyaiwiro oépoiiniri náni searariḡini.

³⁶Ámá go go “Apiyá nioni náni rixiḡí nuriyigíími nipikwini miwikárarinirini.” niyaiwirínáyí, í xwé nimóniri rixa meapaxí imóniḡagi siḡwí winiri “Ími rixa omeámini.” niyaiwiri miḡí niniri náni “Kikiíá bi epaxonimani.” yaiwiniri nerínáyí, xe o xegí wimónariḡipi neri ími omeani. E neríná, ayí sipí bi miyarinini. Ananirini. ³⁷E neri aí go go “Ná bini api oemini.” riniḡipi náni diḡí sixí íniri íeapá winipaxí imóniḡipi xe miḡí onininiri mimónipa eri xewaniḡo xegí diḡíyo dáni “Apiyá nioni náni rixiḡí nuriyigíí kikiíá oḡweani.” yaiwiri nerínáyí, ayí naḡí yarini. ³⁸Ayináni ámá apixí xegí rixiḡí wuriyigíími nimearíná, ayí naḡí yarini. Ámá apixí xegí rixiḡí wuriyigíími mimeapa neríná, ayí eni naḡí neri seáyi e imóniḡipi yarini.

³⁹Apixí wíyá oxo sini mipé ḡweaḡáná aniḡí re yaiwíwinigini, “Oyá apixíni rimóniḡini?” yaiwíwinigini. E neri aí xegí oxo rixa niperínáyí, sini omi mimeáni “Go gomi omeánimini?” niwimóniríná, anani meáníwinigini. E neri aí ámá sipíá imóniḡí womi mimeáni Jisaso t́ni ikárinigíáyí womini meáníwinigini. ⁴⁰Ámi nimeániríná, anani eḡagi aiwi nioni gí diḡí ayí ripi nimónarini, “Í ámi mimeáni sini aniḡí apixí aní niḡwearínáyí, yayí oxí t́ni niḡwearíná wininíápimi seáyi e imóniḡipi wininíárini.” nimónarini. “Nioni eni Gorixoyá kwíyí t́ḡáoniráni?” niyaiwiri searariḡini.

Naḡwí mimóní ḡwíápi náni ridiyowá iniḡipi náni uriḡí nánirini.

8 ¹Seyíné payí nearo naḡwí ámá wigí mimóní ḡwíá imóniḡipi náni ridiyowá yariḡápi náni yariḡí nigíápi náni bi osearimini. Ayí neparini. Seyíné ríwamiḡí nearo niriḡíápa Jisasomi diḡí wikwíroḡwaéne nineneni rixa niḡíá imóniḡwaénerini. Ayí nepa imóniḡagi aiwi ripi osearimini. Ámá “Rixa niḡíá imóniḡáoniráni?” niwimóniríná, diḡí

apimi dani wárixá imónarigíáriní. E neri aí áamá wíyo diñí sipí niwiri arirá niwiríná apimi dani Jisasoyá siyikí imóniñwaéne síkíkí ámi bí eámixinariñwáriní. ²None go go “Amipí bí nání rixa nijíá imóniñáoniríani?” niyaiwinirínáyí, nijíá Gorixo “Áamá nání e oimónípoi.” wimónariñípi tñi sini xixeni wí mimóniñorini. ³E neri aí go go “Nijíá imóniñáoniríani?” miyaiwiní Gorixomi diñí sixí nuyirínáyí, Gorixo “Áamá o nioniyá imóniñí woríani?” yaiwini. ⁴Ayínáni gíwí áamá wí wigí ñwíápi nání ridiyowá nemáná ámi makeríá imixaríná Jisasoyá imónigíáyíné bí nero narigíápi nání ripi osearimini. Nene nijíáriní. Xwíá tíyo mimóní ñwíápi obaxí eñagi aiwi bí nepaxiñí imóniñípi mani. Nipini nepa ñwíá mipimóniñípirini. Ñwíá nepa imóniñípi, ayí ná woni Gorixonirini. ⁵Áamá wí re rarigíáriní, “Ñwíá ripi añínami dánípirini.” Wí “Xwíárimí dánípirini.” rarigíáriní. Ñwíá rarigíá api bí “Nepa ñwíá imónini.” riniñípirini. Bí “Kwíyí seáyí e imóniñí tñíñirini.” riniñípirini. Api api obaxí ayá wí imóniñagi aiwi ⁶nene nání ñwíá imóniñípi, ayí ná woni Gorixorini. O negí áporini. Amipí nání míkí ikiñorini. Áamá xífo nání imóniñwaéne ayí onirini. Nene nání seáyí e imóniñípi eni “Pírini?” maríái, ayí ná woni Áminá Jisasi Kiraisorini. Omi dani Gorixo amipí nání imixiri siñí nene imóniñwápi neaimixiri eñorini.

⁷E neri aí áamá Jisasomi diñí wikwíroarigíáyí nání nijíá api nimóniro “Negí ñwíá xídagwápi ná míkí mayí imóniñípiríani?” yaiwiarigíámani. Segíyí wí Jisasomi sini diñí miwikwíró neríná wigí ñwíápi íá nixira niwagíasáná yarigíáyí eñagiá nání mimóní ñwíápi nání gíwí ridiyowá inípi niniróná “Ayí gíwí ñwíá imóniñípi nání ridiyowá éíápi ría nariñini?” niyaiwiro wigí diñí pfwíniñí imónigíápimi dani “Nipikwini miyariñini.” niyaiwiro nání apimi dani piaxí niweániri udunariñíriní. ⁸E neri aiwi aiwá minipa yariñwápimi dánirani, nariñwápimi dánirani, Gorixo neamíminariñímani. Minipa neríná oyá siñwíyo dani siyikwípiánéniñí imónariñwámani. Niniríná eni oyá siñwíyo dani seáyí e imónariñwámani. ⁹E neri aí áamá Jisasomi diñí niwikwíro aí wigí diñí yóiniñí mimónigíáyí wiyíné anani nipaxí imóniñípi nariñagiá niseanro nání ayí eni ninimáná “Nipikwini mimóniñípi ría éwini?” niyaiwiriñípi dani óreámioapírixiniri diñí tñi nírixini. ¹⁰Áamá Jisasomi diñí niwikwíro aiwi sini diñí yóiniñí mimónigíáyí segí áamá “Ñwíá riniñí ripi ná míkí mayíriní.” yaiwariñí wo ñwíá imóniñí api nání añí ridiyowá yarigíáwami niñweámáná aiwá ridiyowá éíápi nariñagi niwiniróná “Nene eni anani nipaxeneríani?” niyaiwiniro eñí sixí nínimáná nipírái. ¹¹Rixa niñiro wigí xwioxíyo dani wíá miwókupa neri udunáná re searimíini, “Seyínéyá nijíá imónigíápimi dani sini yóiniñí mimónigíá tiyí —Ayí segí sérixímeániñí imónigíáyíriní. Kiraiso upeñíyíriní. Áamá ayí seyíné nijíá nimóniro ‘Pí pí ñwíá áamá mewegíá nepa mimónini.’ yaiwiarigíápimi dani rixa xwiríá ikixenáoi.”

searimfíni. ¹² Ayináni nene negí nirixímeá diñj sini yóí mimónigíáyo sipí e wikárirane ayí wigí diñj “Api neranéná nipikwini miyarinjwini.” yaiwinarigíápimi wiaíkirane nerinjípimi dáni Kiraisomi eni sipí wikárarinjwini. ¹³ Ayináni nioni gíwí narinjápimi dáni gí nirixímeá imónigíáyí óreámioapaxí eñánáyí, ayí nóreámioaro uduniniginiri nioni aga ná ríwíyo dáni aiwi ámi gíwí bi nimfámáni.

“Wái wurimeiarinjwáone nisearápipaxípi Poroni wí searápiñámáni.” urinjí nánirini.

9 ¹ “O áxejwarí ininjorini.” riniaiwiarinjoi? “Jisasoyá wái wurimeiarinj wo mimónini.” riniaiwiarinjoi? “O negí Áminá Jisasomi sinjwí miwininjorini.” riniaiwiarinjoi? “O Ámináo náni wái neararinjípimi dáni diñj wikwíroñwaéne menini.” riyaiwinarinjoi? ² “Poró Jisasoyá wái wurimeiarinjí womani.” niaiwiarigíáyí wí eñánáyí aí seyíné anjipaxí nioni wái wurimeiarinjá imóninjápi náni “Rixa xixeni nijjá imóninjoi.” nimónarinini. Poroni wái searáná seyíné rixa Gorixo tñni nawíni ikárinigíáyíné nimónirinjípimi dáni ámayó áwanj réninj urarinjoi, “O nepa Jisasoyá wái wurimeiarinjí worini.” urarinjoi.

³ Ámá pairirí niarigíápi wiaíkfminiri náni ripi nura warinjárinini, ⁴ “Jisasoyá wái wurimeiarinjwáone náni re nineaiaiwiro rirarinjoi, ‘Awa yarigíápi náni nigwí náni wayíá inigí niro aiwá niro epaxí mimóninjoi.’ nineaiaiwiro rirarinjoi? ⁵ “Wái wurimeiarigíá wía tñni Ámináomi xogwáowa tñni Pitao tñni awa apixí nimearo apixí tñni nawíni emearigíápa Porowa axípi wí e epaxí mimóninjoi.’ nineaiaiwiro rirarinjoi? ⁶ Api niyaiwiro rirarinjoi? Rímíni ripi niyaiwiro rirarinjoi? ‘Wái wurimeiarigíá wía wigí nigwí ominjí pñni wiáripaxí aiwi Poró tñni Banabaso tñni awaúni aiwá nipisi náni nigwí ominjí yarigíápi pñni wiáripaxí mimóninjii.’ niyeaiaiwiro rirarinjoi? ⁷ Siminjí wínarigíá ámá wo mixí oniípoyniri wirimeáí giyí rixa enj nimeámáná wiwaninjí upírowárinarigíárinini? Oweoi, wí e epaxí menini. Ámá giyí aiwá ominjí nurimáná mimianí yarigíárinini? Oweoi, api eni wí epaxí menini. Ámá giyí burimákaú nimeróná wiwaninjíyí aminj minipa yarigíárinini? Oweoi, api eni wí epaxí menini. ⁸ Nioni ámá diñj moarigíápipimini nixídiri ría rarinjini? Oweoi, ñwí ikaxí Moseso niriri eanjípimi dáni eni axípi e rinini. ⁹ Apimi dáni re niriniri eánini, ‘Burimákaú tñni wití aiwá exwexwímí neríná bi minipa oeniri manj gwí mijáripáni.’ niriniri eáninjípi ‘Gorixo burimákaú nánini diñj nimori rinjrinini.’ riseaimónarinini? ¹⁰ ‘Ayí ámaéne náni eni diñj nimori miripa enjírani?’ miseaimónipa reñoi? Oyi, ayí ámaéne náni eni rinjrinini. Moseso ámá aiwá iwíá uripíri náni xwíá yuní nikixéa warigíáyí tñni aiwá yóí éaná miarigíáyí tñni nñni nawíni wigí bi nipíría náni diñj nikwímoro érixiniri e rárinjrinini. ¹¹ Wái wurimeiarinjwáone xwiyíá Gorixoyápi niseariríná aiwá iwíáninjí

seurariŋagwi aí re riseaimónarini, ‘Aiwá iwíániŋí neurarigiápipimi dáni bi nímíro aiwá nipíri náni nínearápirónáyírani, aikí yiniŋíri náni nínearápirónáyírani, ayí nanŋí miyariŋoi.’ riseaimónarini? ¹² ‘Ámá wí anani nísearápiro nipaxí eŋánáyí, ayí none aŋipaxírini.’ nimónarini.” rariŋáriní.

E neri aí none nísearápipaxí imóniŋípi misearápiŋwárini. Ámá xwiýiá yayí neainipaxí uraríná “Amípi wí nearápaniro náni ría yariŋoi?” niyaiwiro diŋí miwikwíropa epírixiniri nísearápipaxí nimónirane aí wí misearápi díwí ikeamóniŋwápimi xwámámí wiŋwárini. ¹³ Ámá amípi aŋí ridiyowá yariŋíwámí ínimi eŋíyo meariŋíáwa aiwá nipíri náni iwámí weŋípi meariŋíápi náni seyíné niŋiá mimónipa reŋoi? Ámá nanŋwí Gorixo náni nimeámi báná ridiyowá wiariŋíáwa ridiyowá wiíápi bi nimearo narigiápi náni eni seyíné niŋiá mimónipa reŋoi? ¹⁴ Axípi Áminá Jisaso sekaxí re riŋírini, “Ámá xwiýiá yayí seainipaxípi wáí nurimeariŋíáwa apimi dáni aiwá nipíri náni meáírixini.” ¹⁵ Ámináo sekaxí e riŋí aí nioni seyíné tñi niŋwearíná wí misearápi neri agwi eni api bi nioni oniápiŋoyiniri payí neari miseamónapariŋini. Ayí ripi náni searariŋini. Nioni aiwá nísearápiri miní neri néra uŋápi náni mixí meakíninariŋápi ámá wo aiwá niniápiríná nisaŋioŋwiráriniginiri náni “Nioni xámi péimigini.” nimónarini. ¹⁶ Aríá nípoi. Nioni xwiýiá yayí neainipaxípi wáí nísearírná Gorixo e éwiniginiri sekaxí nirowárenapiŋí eŋagi náni e yariŋápi náni niŋwaniŋoni mixí meakíninipaxí wí menini. Nioni Gorixo e éwiniginiri nirowárenapiŋípi mepa nerínáyí, síá wí nioni majiá nóripaxírini. ¹⁷ Gí diŋí tñi “Wáí ourimemini.” ninimóniri siŋwiriyí, “Gorixo yayí nimopaxípi eminiri yariŋini.” ripaxírini. Gí diŋí tñi “Wáí ourimemini.” minimóní Gorixo sekaxí nirowárenapiŋí eŋagi náni nerínáyí, arige niyaiwiri “O yayí nimopaxípi yariŋini.” rimíni? ¹⁸ Ayináni pípimi dáni nioni yayí nimopaxírini? Nioni ámayo xwiýiá yayí neainipaxípi wáí nuriríná apimi dáni urápipaxí imóniŋípi murápipa neriŋíyo dáni yayí nimopaxí imóniŋípi yariŋini.

“Ámá pí pí imónigíápa nioni eni imónariŋáriní.” uríŋí nánirini.

¹⁹ Nioni nepa ámá womi xináíníniŋí nimóniri omiŋí wiariŋáoni meŋagi aí ámá ayá wí Jisasomi oxídípoiŋiri náni nioni gí diŋíyo dáni ámá niyíyá xináíníniŋí nimóniri omiŋí wiariŋáoni imóniŋini. ²⁰ Nioni gí Judayí tñi niŋwearíná Jisasomi diŋí owikwírópoiŋiri ayíniŋí nimóniri yariŋáriní. Ŋwí ikaxí riniŋípiŋi ŋwíá mixeŋwiráriníŋáoni aiwi gí Judayí apimi ŋwíá xeŋwirárinigíáyí tñi nawíni niŋwearíná, “Nioni arige yaríná ayí Jisasomi diŋí wikwírópíráoi.” niyaiwiri náni nioni eni apimi ŋwíá xeŋwiráriníŋáoni imónariŋáriní. ²¹ Gí Judayí tñi niŋwearíná ayíniŋí nimóniri aiwi ámá Gorixoyá ŋwí ikaxí riniŋípiŋi ŋwíá mixeŋwirárinigíáyí tñi nawíni niŋwearíná, ayí Jisasomi diŋí

wikwírórixiniri nioni eni ŋwíá mixeŋwirárininjáoni imónarinjárini. Nioni ŋwí ikaxí riniŋípimi mixídí neri maríái, Kiraiso riŋípimi xídarinjáoni eŋagi náni rariŋini. ²²Nioni áamá eŋí samiŋí wegíáyí t́ni nawíni niŋwearíná ayí Jisasomi diŋí wikwíropírí náni nioni eni eŋí samiŋí niweŋoni nimóniri uréwapiyarinjárini. Áamá náni wíyo eríkiemeámiginiri ayí pí pí imónigíápa nioni eni axípi e imónarinjárini. ²³Nioni api nipini yariŋápi, ayí ripi náni yariŋárinini. Xwiyíá yayí neainipaxí imóniŋípi uráná aríá nipírí náni yariŋárinini. Xwiyíá api áamáyo naŋí wimixariŋípimi nioni eni onímeaniri e yariŋárinini.

“Gorixo yayí neaimoníwiniginiri Jisasomi pírániŋí ouxidaneyi.” uriŋí nánirini.

²⁴Áamá yamiyamúrónigí inarigíáyí náni aŋíni nero aí ná woni, múróo xío diŋí niyaiwiri niyiri meariŋípi náni seyíne níjía mimónipa reŋoi? Ayináni seyíne eni Jisasomi nixídíróná yamiyamúrónigí nero xámi rémoarigíápániŋí éfrixini. ²⁵Áamá re yaiwiarigíáyí, “Níá xixegíni yaníro náni awí eánarigíe náni nuri wíniyo múróimiginí.” yaiwiarigíáyí wiwaniŋíyí eŋí sixí ímixinaníro náni pí pí miŋí winariŋípi aríá nikeamoro eŋí sixí eámixinarigíárinini. E yariŋíáyí urí ímixinipaxí imóniŋípi bi meaaníro náni yariŋagíá aí nene urí ímixinipaxí mimóniŋípi meaanírane náni yariŋwini. ²⁶Ayináni nioni Jisasomi nixídíríná yamiyamúrónigíniŋí niniri íríní xixeni wariŋárinini. Wé neániríná xarixarí neri meá pírániŋí sopiŋí nori nírómáná xixeni eaariŋáonirini. ²⁷Niwaníŋoni eŋí sixí oímixinimíniri náni náoni iwaníniŋí eániri pí pí nioni miŋí ninariŋípi aríá oíkeamómíniri náni iwaníniŋí eániri yariŋárinini. Ayí ripi náni e yariŋárinini. Nioni áamá wíyo wáí re nuriméisáná, “Kiraisomi nixídíróná yamiyamúrónigíniŋí niníro xídírinxini.” nuriméisáná eŋáná Gorixo “Ayí t́ni yamiŋíyí mimóniŋini.” niriniginiri e yariŋárinini.

“Sipí Judayeneyá neárfawéyí yagíápa mepa éwanigini.” uriŋí nánirini.

10 ¹Gí nixímeáyíne, negí neárfawéyí yagíápi náni diŋí mopírí náni bi osearimini. Ayí náni Moseso Isipiyí aŋíyo dáni niwirimeámi nuríná agwí Gorixo nipemeámi úwiniginiri tiŋípimi simaŋwíyóniŋí ínimí niŋweámáná númi wagíárinini. Níni eni ipí Ragí riŋoyí riniŋíwá nixeróná midimidáni eadikiowárininjáná áwinimi nixéa ugíawixini. ²Níni agwípimi simaŋwíyóniŋí niŋweaxa uro ipíwámi xero neróná Moseso t́ni nawíni ani níkáriníro néra ugíawixini. ³Aiwá mayí e nemeróná aiwá manái riniŋí Gorixoyá kwíyíyo dáni imóniŋípi ayí náni niŋa wagíárinini. ⁴Iniiŋí mayí e nemeróná Gorixoyá kwíyíyo dáni simiŋí meaŋú ayí náni nagíárinini. Síŋá iniigí simiŋí meaago —O wíniyí úíámi númi emeagorini. O, ayí Kiraiso náni rariŋini. ⁵E neriŋí aiwi ayí nápi yariŋíápi náni Gorixo

wikí niwóniri áamá diñj meanje dáni ami ami opépayiniri niwikára wagírini.

⁶Ayí amipí api api néra nuróná pegiápipimi dáni nene náni siñwepigi neainini. Ayí sipí imóniñipi náni miñj inagiápa nene eni axípi miñj minipa éwaniginiri siñwepigi neainini. ⁷Ayí wí wigí ñwiápimi nixídiróná Bikwíyo dáni re niriniri eániñipi tñi xixeni re egíawixini, “Ámáyi aiwá niro iniigi niro epíri náni niñweagíasáná rikikirió inaniro náni wiápiniameagíawixini.” niriniri eániñipi tñi xixeni e egíawixini. Nene ayí yagiápa nerane mimóni ñwiá imóniñiyo wí mixíðipa éwanigini. ⁸Ayí wí íwí inigiápa —Íwí e inigiápi náni Gorixo pirí umamópoyiniri uráná áamá xíomi pírániñj xidarigiáyí síá axiyimi áamá íwí inarigiáyo, níni 23,000 imónigiáyo pipikímí emegiápi náni rariñini. Íwí ayí e inagiápa nene eni axípi e minipa éwanigini. ⁹Ayí wí Áminá Gorixo nepa eñj eániñoríaniri iwamíó wíwapiyagiápa —E wíwapiyáná oyá diñj tñi áamá ayo weaxía sidíñj óagi náni pegííná náni rariñini. E iwamíó wíwapiyagiápa nene eni miwíwapiyipa éwanigini. ¹⁰Ayí wí Gorixomi aníñúmí wirinagiápa —Aníñúmí e wirináná aníñají áamáyo xwiríá wikixeariño pikiñipi náni rariñini. Gorixomi aníñúmí wirinagiápa nene eni axípi e mepa éwanigini. ¹¹Api api e niwímeáa uñipi wigí wíniyí éí oweayimeániñpoyiniri siñwepiginiñj wiri nene agwi ríná síá yopariyi rixa nimónííná ñweañwaéne íkwairírí neainíá náni Bikwíyo ñwirárininiñpirini. ¹²Ayináni “Gorixomi pírániñj xidariñáoni ayí yagiápa wí epaxonimani.” yaiwinariñj goxi goxi, jiwaniñoxi axípi neri aníñimiginiri pírániñj menírixini. ¹³“Eñj eániñgíáyíríaniri áamáyo iwamíó wíwapiyarigiápi axípi míneaímeá xegí bí imóniñipi neaímeearini.” miyaiwipani. Gorixo —O áamá diñj wikwiárinipaxí imóniñorini. O iwamíó áamá seaíwapiyáná seyíné xwámámí miwipaxí imóniñipi xe oseaiwapiyipoyiniri wí siñwí seaniníá menini. Áamá wí xe iwamíó oseaiwapiyipoyiniri siñwí niseaniríná seyíné xopirárí wipíríá náni eni xwámámí wipaxíyíné seaimixiyiníárinini.

Ridiyowá mimóni ñwiápi náni iniñipi náni uriñj nánirini.

¹⁴Gí nixixímeáyíné, Gorixo negí neáriawéyo nañj wíagi aiwi obaxí ayá wí wigí sipí neriñiyo dáni xwiríá ikixenagiá eñagi náni nene diñj nimorane mimóni ñwiápi wí mixirípa nerane api tñj e dáni éñiñj owaneyi. ¹⁵Diñj tígíáyíné, nioni diñj tígíáyo urariñápa axípi nisearimíniri yariñápi náni sewaniñiýíné diñj niyaikiroro “Sipíríani? Nañíríani?” yaiwípoi. ¹⁶Kapixí iniigi wainí iniñipi —Api Áminá Kiraiso nene náni nineapeiríná ragí puñipi náni diñj neaininíá náni imóniñipirini. Nene niníranéná Gorixomi yayí wiaríñwápirini. Iniigi api niníranéná o tñi mimíñinípa yariñwáraní? Aiwá o nineapeiríná xío náó ríniñj winiñipi —Api náni diñj neaininíá náni níkwiriri nariñwápirini.

Aiwá api niniranéná eni o tîni nawîni mimiñînipa yariñwáraní? ¹⁷Aiwá nikwiriri nariñwá api ná bini eñagi nání nene áamá obaxene imóniñagwi aiwi ná bimi dánini nikwiriri nariñwáyo dání siyikí ná bini mimónipa reñwini? ¹⁸Gí Isireriyí yarigiápi nání eni diñí mópoyi. Ridiyowá éíápi narigiáyí Gorixo, e íráf onijo tîni miñinarigiárini. ¹⁹Nioni seariminiri yariñápi seyíne rixa diñí rimoñoi? “Ridiyowá áamá Gorixomi mixídarigiáyí wigi mimóní ñwáápi nání yarigiápi, ayí nepaxiñí imóniñápi nání ría neararini?” riyaiwariñoi? “Wigi ñwáá imóniñápi eni, ayí nepaxiñí imóniñápi nání ría neararini?” riyaiwariñoi? ²⁰Oweoi, wí e seariminiri miyariñini. Ripi oyaiwípoyiniri searariñini, “Áamá Gorixomi mixídarigiáyí wigi ridiyowá yarigiápi Gorixo nání ridiyowá mé wigi mimóní ñwáá kwíyí sipí tîñápi nání ridiyowá yarigiárani?” oyaiwípoyiniri searariñini. Seyíne wigi ridiyowá éíápi niniróná kwíyí api tîni nawîni miñinipírixiniri searariñini. ²¹Wí re miyaiwinipa érixini, “Nene anani kapixí Ámináo neaiñápi nání diñí moanfá náníwá ñirane mimóní kwíyíyí náníwá ñirane epaxenerini. Nene anani aiwá Ámináo nánípi ñirane mimóní kwíyíyí nání ridiyowá éíápi ñirane epaxenerini.” miyaiwinipa érixini. ²²“Ridiyowá mimóní ñwáá nánípi nariñwápimi dání Áminá Gorixo wikí diñí neaiwini nání símirirí wíwanigini.” riseaimónarini? “Eñí eáníñí nene eáníñwápi xfoyápimi seáyí e imóniñagi nání píri neamamopaxenemani.” riyaiwinariñoi?

“Gorixomi yayí umepaxí imóniñápi éwanigini.” uriñí nánirini.

²³Wiyíne re rarigiápi, “Pí pí ‘Oyaneyi.’ nineaimóniríná nene anani epaxirini.” rarigiápi nepa niriro aiwi api bi neriñápi dání pírániñí imixinarigiámani. Gorixomi diñí wikwíroñwaéne “Pí pí ‘Oyaneyi.’ nineaimóniríná anani epaxenerini.” yaiwinariñwápi nepa imóniñagi aiwi api bi neriñápi dání síkíkí omixinaríñwámani. ²⁴Segíyí wo “Nañí niñwaníñonini nímeani nání arige eminiréini?” miyaiwipa eri “Nañí áamá tíyo eni wímeani nání arige eminiréini?” yaiwiri éwinigini. ²⁵Pí pí gíwí áamá wí makería imixarigie dání bí yarigiápi seyíne anani bí nero niniróná ayá síwí searoniginiri “Mimóní ñwáápi nání ridiyowá éíápirani? Ridiyowá mepa éíápirani?” yariñí minipa érixini. ²⁶Bikwíyo dání “Xwíá rirírani, amípí xwíá tíyo eñápirani, níni Ámináooyá imónini.” niriniri eáníñagi nání “Pí pí gíwí eñápi anani nipaxenerini.” searariñini. ²⁷Áamá Jisasomi diñí miwikwíroñí wo “Aiwá bi onaneyi.” searepearáná seyíne “Anani Owaneyi.” niseaimóniríná, sa nuro ayá síwí searoniginiri pí pí aiwá seaiapípi nání “Wigi mimóní ñwáápi nání ridiyowá éíápirani? Mepa éíápirani?” miyaiwipa nero anani nírixini. ²⁸E neri aí áamá wo áwaní re nisearirínáyí, “Gíwí ripi ñwáá imóniñápi nání ridiyowá iníñirini.” nisearirínáyí, áwaní searío nání diñí nimoro o seyíne nariñagía niseaniríná “Gíwí api Jisasomi diñí wikwíroarigiá tíyí minipaxí

imóniŋipi pí nání ría nariŋoi?” niyaiwiri ayá síwí uroniginiri minipa érixini. ²⁹Seyíne niniróná “Nipikwini miyariŋwini.” niyaiwiro ayá síwí searoniginiri mirariŋini. Áwanj searío “Ayí nipikwini miyariŋoi.” niseaiwiri ayá síwí uroniginiri rariŋini. E seariŋagi nání áamá wo niwiápínimeari re niriniŋoi, “Nene anani nepaxí imóniŋipi pí nání áamá wí ayá síwí uropaxí imóniŋipimi dání ámi mepaxí imóniŋwini?” ³⁰Nioni gíwí api niniri Gorixomi yayí niwirínáyí, gíwí nioni yayí wíápi nání míkí píyo dání pairiri nipaxí imónini?” Áamá wo e nirini aí ³¹ripi osearimini, “Seyíne gíwí ninirónárani, iniigí ninirónárani, pí pí nerónárani, áamá wí siŋwí niseaniróná ‘Gorixomi diŋj niwikwíro nání ría yariŋoi?’ oseaiwiŋoyiniri omi seáyi e umieyoapaxí imóniŋipi érixini.” osearimini. ³²Judayírani, Girikiyírani, áamá Gorixoyá siyikí imónigiáyírani, ayí omi sini xídipaxí eŋánáyí, nene oyá siŋwíyo dání anani epaxí aí ayo óreámioapaxí imóniŋipi mepa éwanigini. ³³Nioni yariŋápa seyíne eni axípi érixini. Nioni pí pí neríná niwaniŋoni nánini ayá tñni mimení “Áamá obaxíyo Gorixo yeáyí uyimixemeanía nání omi diŋj owikwíŋoyiniri arige neri ayo ayá tñni umemíáríani?” niyaiwiri ayí yayí winipaxí imóniŋipini yariŋárini.

11 ¹Nioni Kiraiso yagípi ikaniŋj wiariŋápa seyíne eni nioni ikaniŋj nírixini.

“Apixíwa miŋíyo wí pánírixini.” uriŋj nánirini.

²Seyíne nioni nání íníná diŋj aría mikeamó Jisasomi xídariŋwaéne yariŋwápi nání nioni seaiékwíkwiyiŋápi xaŋwí íá nixiriŋo yariŋagía nání yayí bi oseaimini. ³Seyíne seaiékwíkwiyiŋápi xaŋwí íá nixiriŋo aí “Ripi nání eni nijía oimónípoi.” nimónarini. Kiraiso áamá oxí niyoni seáyi e wimóniri oxowa xiepiwami seáyi e wimóniro Gorixo Kiraisomi seáyi e wimóniri eni. ⁴Ayináni oxí go go Gorixomi rixiŋj nurirínárani, oyá xwiŋíápi wía nurókiamorínárani, wí miŋíyo nipákínimáná e nerínáyí, o xegí seáyi e wimóniŋomi —O ayí Kiraisorini. Omi ayá wimoarini. ⁵E neri aí apixí gí gí miŋíyo wí midíkínipa nemáná Gorixomi rixiŋj nurirínárani, oyá xwiŋíápi wía nurókiamorínárani, í xegí seáyi e wimóniŋomi —O ayí xegí xiagworini. Omi í ayá wimoarini. Apixí e yariŋíwa re imónigíwa tñni xixeni imóniŋoi. Íwami gwí niyiríná ayá xwé owininiri díá nñni róáná miŋj wáí nero nání ayá winariŋíwa tñni xixeni imóniŋagía nání rariŋini. ⁶Apixí giyí “Miŋíyo wí mipákínipa oemini.” niwimónirínáyí, wigí díá nñni eni rónírixini. E niseariri aí apixí díá nñni róánáyí miŋj wáí nimóniri nání ayá niwiniŋárani, úrapí róánáyí wiwiá íá niweri nání ayá niwiniŋárani, miŋíyo wí pákínírixini. ⁷Ayí ripi nání rariŋini. Gorixo áamá oxí iwamíó nimixiri nitiríná seáyi e xewaniŋóniŋj imóniŋípa wimixiŋj eŋagi nání oxíyí Gorixo xío imóniŋipi siwániŋj niwiniŋi nání omi rixiŋj nurirínárani, oyá xwiŋíápi wía nurókiamorínárani, amipí wí

miñýo mipánipa érixini. E neri aí apixíyí wígi íwiagwíyí imónigíápi siwániñí niwiniri nání ayí Gorixomi rixinjí nurirínarani, oyá xwiýíápi wíá nurókiamorínarani, amipí wí miñýo pánírixini. ⁸ Ayí ripi nánirini. Eñiná Gorixo ámá oxí nimixiríná apixími dání bi niyori imixinjímani. Apixí nimixiríná oxomi dání bi niyori imixinjíri. ⁹ Apixími oxo arirá wíwiniginiri imixinjímani. Oweoi, apixí oxomi arirá wíwiniginiri imixinjíri. ¹⁰ Ayináni “Oxíyí apixíyo seáyi e ría wimóniñoi?” yaiwipíri nání imóniñipi wí apixíwa miñýo pánírixini. Íwa pí pí yarigíápi añínají siñwí winaxídarigíá eñagi nání rariñini. ¹¹ E searariñagi aiwi oxí Ámináo tñni nawíni nikáriniríná “Nioni apixí mayoni neri aí sopinjí noniri yariñáonirini.” ripaxí menini. Apixí eni Ámináo tñni nawíni nikáriniríná “Oxí mayíni neri aí sopinjí noniri yariñáñirini.” ripaxí menini. ¹² Neparini. Gorixo apixí iwamió nimixiríná ayí oxíyo dání niyori imixinjíri. E neri aí ripi eni neparini. Oxí nñni apixíwa xirarigíárini. E neri aí apixírani, oxírani, pírani, amipí nipini míkí ikiño, ayí Gorixorini.

¹³ Sewaniñýífné xwiýíá nioni searariñá ripi nání diñjí niyaikiro “Sipíríani? Nanjíríani?” yaiwípoyi. Apixíwa amipí bi miñýo mipákínipa nemáná Gorixomi rixinjí nurirínáyí, “Anani yariñoi.” riseaimónarini? “Anani miyariñoi.” riseaimónarini? ¹⁴ Ámaéne negí imóniñwápimi dání siwá réniñjí neainariñirini. Ámá oxí día sepiá xirá eñáná ayí ayá winipaxí imónini. ¹⁵ E neri aí apixí día sepiá eñáná ayí diñjí níá winipaxí eni. Negí imóniñwápimi dání siwá éniñjí neainariñirini. Pí nání maríái, Gorixo apixíwa rití inírixiniri día sepiá wiñj eñagi nání sepiá eñánáyí “Diñjí níá winipaxí eni.” searariñini. ¹⁶ Ámá wí “Xwiýíá Poro rariñjí ripi nání xixewíámí ouraneyi.” niwimóniríná ripi urimíini, “None ámi xegí bi yariñwámani. Siyikí Jisasoyá imónigíá ami ami ñweagíáyí eni xegí bi xídarigíámani. Ayí nioni ríápi ni yarigíárini.” urimíini.

“Aiwá Ámináo nání diñjí oneaininiri imixariñwápi úrapí minimepani.” urinjí nánirini.

¹⁷ Seyíne Gorixomi yayí wianiro nání awí neániróná nañjí mimóní sipípini nimóniri yarigíá eñagi nání ámi sekaxí ripi niriríná segí yarigíápi nání weyí nimeariri searimiméini. ¹⁸ Xámi ripi searimíini. Nioni ámá wí re rariñagía aríá wiñárini, “Jisasoyá siyikí imónigíá Koriniyo ñweagíáyí Gorixomi yayí umeaniro nání awí neániróná nawíni mimóní nañjí epayónarigíárini.” rariñagía aríá niwiri “Bi nepa e ría yariñoi?” yaiwariñárini. ¹⁹ Ayí neparini. “Seyíne diñjí ná bini nimoro axípini mimónigíáyínirini.” nimónarini. Seyíne re yaiwinipíri nání “Negíyí wiene Jisasomi xixeni níxídirane mimíwiároariñwaéne, ayí aneríani?” yaiwinipíri nání xixegíni nañjí nepayóniro yariñoi. ²⁰ Ayináni seyíne awí neániróná “Aiwá Ámináo nání ‘Diñjí oseaininiri nírixini.’ neariñipi nariñwini.” niyaiwiro aiwi nepa minariñoi. ²¹ Ayí ripi nánirini. Awí

neániro aiwá niniróná niyínéni sini mé aiwá xixegíni ría yeaárfápi aḡíni niyoaro xixegíni niniro nání wiyíne agwíni ḡweañána wiyíne iniigí wainí xwapí ninimáná papikí yarigíárini. ²²Pí nání e yarigíárini? Aiwá niro iniigí niro epíría nání segí aḡí menirani? Jisasoyá siyikí seyíne imónigíápimi peayí owiananeyiniri e yarigíárani? Sérixímeá aiwá nání d́wí ikeamónarigíáyo ayá owimoaneyiniri e yarigíárani? “Poró weyí neamearipaxí imóniḡípi yariḡwini.” riseaimónarini? Oweoi, api néra warigíá nání wí weyí seamearimíámani.

**Aiwá Ámináo xío nání diḡí winíwiniginiri
imixiḡípi nání uriḡí nánirini.**

²³Xwiyíá nioni eḡiná searéwapiyiniḡápi gí diḡíyo dání misearéwapiyiniḡápi. Ámináo nirewapiyiniḡíyo dání searéwapiyiniḡápi, ayí ripirini. Síá Áminá Jisaso nání Judaso pasá uméiyimi Ámináo aiwá bi nimeari ²⁴aiwá api nání Gorixomi yayí niwimáná nikwiriri re riḡinigini, “Ripi gí waráriní. Seyíne nání ridiyowániḡí inimiḡirini. Soyíne nioni seaiimípi nání diḡí seaininía nání nioni éápa axípi e yayírixini.” uriḡinigini. ²⁵Awa rixa aiwá ninimáná kapixí iniigí wainí iniḡí wá nimeari xegí yariḡípa axípi nemáná re riḡinigini, “Gorixo xwiyíá siḡí ‘E niseaiimíáriní.’ raúroaáriḡípi ‘Nepa xixeni nineaiimíárfani?’ oyaiwípoyniri nioni niperíná gí ragí púyí iniigí wainí sixí riwániḡí imónini. Iníná soyíne iniigí riwá niniríná nioni nání diḡí seaininía nání nírixini.” uriḡinigini. ²⁶Seyíne o riḡípi nero aiwá api niro iniigí awá niro neriniḡípi dání o ámi weapine nání wáí réniḡí nira warigíárini, “Ámináo nene nání rixa neapeiḡíriní.” Éniḡí nira warigíárini.

**“Ámináooyá aiwápi giyíne úrapí niniríná xwiyíá
meárinipaxí yariḡoi.” uriḡí nánirini.**

²⁷Ámá giyí xámi pírániḡí diḡí miyaikiró Ámináo ayá winipaxí imóniḡípi ero aiwáraní, iniigíraní, xío nání diḡí winini nánipi úrapí niro nerónáyí, warápi t́ni ragípi t́ni xóróriniḡí nero nání xwiyíá meárinipaxí imóniḡoi. ²⁸Ayináni ámá woxi woxi, “Naḡí imóniḡípi ría yariḡini? Sipí imóniḡípi ría yariḡini?” niyaiwiri yariḡí niga núisáná aiwá api t́ni iniigí awá t́ni xe nírixini. ²⁹Ayí ripi nánirini. Ámá aiwá api t́ni iniigí awá t́ni niniríná “Ámináo xegí warápimi dání neaiḡí eḡagi nání ría nariḡini?” miyaiwipa nerínáyí, ayí xwiyíá meárinaniro nání nariḡá nání rariḡini. ³⁰Sa ḿkí apimi dání segí obaxí wí simixí nero niyípe nimóniri ero wí rixa piyí ero egiáriní. ³¹Nene xámi negí yariḡwápi nání yariḡí niga nurane “Naḡí ría yariḡini? Sipí ría yariḡini?” niyaiwirane diḡí pírániḡí nimixinimáná aiwá api ninirane siḡwiriyí, Kiraiso xwiyíá bi nineameáriní siyikí neareáminiri eḡímani. ³²E neri aí agwi ríná Ámináo xwiyíá nineameáriníná ríwéná nene ámá xíomi mixídarigíáyo t́ni nawíni xwiyíá umeárimiginiri rixa xwiyíá nineameáriní siyikí neareariní.

³³ Ayináni gí niriixímeáyíne, aiwá nioni searariŋápi naniro nerimeániríná axíná nawíni pírániŋí onaneyiniri ríwíyo rémoarigiáyí náni weníŋí neri ŋwearíni.

³⁴ Seyíne aiwá api niniróná úrapí nero xwiyíá meárinipírixiniri segíyí wí agwí eŋí miweániŋánáyí sini mibípa neróná wigí anjwámi dáni aiwá nírixini. Aiwá api náni xwiyíá bi sini niwenjagi aí ámi nisealmearíná searimíáriní.

“Kwíyípmi dáni epaxí imónigiápi bi bi imónini.” uriŋí nánirini.

12 ¹ Gí niriixímeáyíne, seyíne payí nearo Gorixo xegí kwíyípi sixí seamímoŋípmi dáni e e epaxí imónírixiniri seaimixiŋí seyíne yariŋí nigíápi náni “Seyíne xe majiá nero oépoi.” minimónariní.

² Seyíne sini Gorixomi mixídípa neróná seaigiápi náni nijjá imóniŋoi. Ámáya mimóni ŋwíá imóniŋíyo —Ayí xwiyíá bi ripaxí mimóniŋíyíriní. Ayo oxídípoiŋiri yapí pí pí seaiepiśáná seyíne nepaxiniri xídagiápi náni nijjá imóniŋoi. ³ Ayináni “Seyíne nijjá re oimónípoi.” nimónariní. Ámá wí Gorixoyá kwíyípmi dáni niriŋí wí re ripaxí menini, “Jisaso xewaníŋo roapikíniŋorini.” ripaxí menini. Ámá wí Gorixoyá kwíyípmi dáni mirípa nerínáyí, “Jisaso negí Ámináorini.” eni wí ripaxí menini.

⁴ Kwíyípmi dáni e e epaxí imónírixiniri sixí umímoariŋípi xixegíni imóniŋagi aiwi kwíyí axípi ná bini imóniŋípmi dánini yariŋíáriní. ⁵ E neriŋíyo dáni ámáyo seáyí e e wírixiniri Ámináo wimixariŋípi xixegíni eŋagi aiwi Ámináo, ayí ná woni axorini. ⁶ Anani nepaxí imónigiápi xixegíni imóniŋagi aiwi Gorixo, ayí ná woni e e epaxí imónírixiniri eŋí sixí weámixariŋíriní. ⁷ E neriŋí aiwi o ámá xíoyá imónigiá níni xixe arirá inírixiniri womini womini xegí kwíyíyo dáni epaxí imóniŋípi bi bi yaŋí wiariŋíriní. ⁸ Bi bi yaŋí niwiríná ámá wo kwíyípmi dáni xe diŋí émfí saímí nimori ámáyo pírániŋí uripaxí oimóniri wiri wo kwíyí axípmi dáni xe nijjá seáyí e nimóniri pírániŋí uréwapiyipaxí oimóniri wiri ⁹ ámi wo kwíyí axípmi dáni xe diŋí ayá wí onikwíroniri wiri ámi wo kwíyí axípmi dáni xe eŋí sixí neániri ámá simixí yariŋíáyo pírániŋí owimixiniri wiri ¹⁰ ámi womi emimí epaxí oimóniri wiri ámi womi xíoyá xwiyíá wíá urókiamopaxí oimóniri wiri ámi womi ámá wí kwíyí bimi dáni rariŋagia aríá niwiríná adadí niwiri “Ayí kwíyí apimi dáni ríá rariŋoi?” yaiwipaxí oimóniri wiri ámi wo ámá gwí wirí wirí xwiyíá míkí api apimi dáni anani ripaxí oimóniri wiri ámi womi xwiyíá míkí api apimi dáni aríá niwiri yaŋí umeaipaxí oimóniri wiri yariŋíriní. ¹¹ Gorixo ámá wíyí wíyo yaŋí xixegíni e e niwíá nuri aiwi kwíyí axí ná bini dánini e e epaxí imónírixiniri niwimixiríná womi pípi owiminiríná api wiariŋíriní. Ámi womi pípi owiminiríná api wiariŋíriní.

“Obaxene imóniŋagi aiwi wará ná biníniŋí imóniŋwini.” uriŋí nánirini.

¹² Ámáya wará ná bini eŋagi aiwi nápmi dáni wé sikwí amipí xixegíni bi bi imónini. Warápmi dáni amipí xixegíni bi bi imóniŋíyí níni obaxí

imóniŋagi aiwi nápi ná binirini. Ámá Kiraisoyá siyikípi imónigiáyí áamá warápi tni ríramiŋiyí imónipaxírini. ¹³Ayí ripi nánirini. Nene —Wiene Judayenerani, wiene Girikiyenerani, wiene xináíwanéniŋi nimónirane omiŋi wiariŋwaénerani, wiene áxeŋwarí mineainí negí diŋi tni emeariŋwaénerani, —Nineneŋi eni kwíyí axípimi dánini siyiki ná bini imónani náni wayí neameairo kwíyí axípini neaáiniri eŋi eŋagi náni rariŋini. ¹⁴Nene niŋá re imóniŋwini. Ámá warápi, ayí ná bini mimóní sikwírani, wérani, miŋírani, xixegíni bi bi imónini. ¹⁵Sikwú xwiyíá ripaxí nimóniri re ránáyí, “Niúni wéuni mimóniŋagi náni nápiyá binimani.” ránáyí, “ ‘Nápiimi dáni bi imóniŋípimani.’ yaiwipaxírini.” riseaimónarini? Oweoi. ¹⁶Aríána eni re ránáyí, “Niinani siŋwíyíni meŋagi náni nápiyá binimani.” ránáyí, “ ‘Nápiimi dáni bi imóniŋípimani.’ yaiwipaxírini.” riseaimónarini? Oweoi. ¹⁷Nápi níni siŋwíni eŋánáyí, arige neri aríá epaxírini? Nápi nipini aríani eŋánáyí, arige neri diŋi weániŋipaxírini? ¹⁸Nápi, ayí axípi ná bini mimónini. Siŋwírani, aríarani, api api e nimóga úwiniginiri Gorixo xío wimóniŋiŋpa diŋi neyírori nimixiri tiŋírini. ¹⁹Warápimi dáni amipí sikwírani, wérani, xixegíni imóniŋiŋpa mimóní axí ná bini nimónirínáyí, warápi arige imónipaxírini? Oweoi, e nerínáyí, wará xegí imóniŋiŋpa bi imónipaxí menini. ²⁰Negí wará imóniŋipi, ayí ripirini. Warápimi dáni amipí xixegíni wérani, sikwírani, imóniŋipi ayí obaxí aiwi warápi, ayí ná binirini. ²¹Siŋwíyí xwiyíá ripaxí nimónimáná wéumi wí re uripaxí menini, “Ná saŋi minirápariŋúxi, pí náni júxi tni nawíni imónimíni? Niíyíni anani nigípi ŋweapaxíyínirini.” uripaxí menini. Miŋíyi eni sikwúmi wí re uripaxí menini, “Ná saŋi minirápariŋúxi, pí náni júxi tni nawíni ŋweámíni? Niíyíni anani nigípi ŋweapaxíyínirini.” uripaxí menini. ²²Oweoi, pí pí nápiimi dáni imóniŋi “Eŋi meániŋipírani?” yaiwiaríŋwápi meŋánáyí, omiŋi amipí nene nápiimi dáni yariŋwápi nipikwíni epaxí menini. ²³Nápiimi dáni imóniŋi “Naŋi onimiápi imóniŋipírini.” yaiwiaríŋwápi nene anani pírániŋi okiyíá meariŋwárini. Nápiimi dáni imóniŋi siŋáni mimepaxí imóniŋiyí pírániŋi rití yariŋwárini. ²⁴E neri aí pí pí nápiimi dáni imóniŋi “Áwixá imóniŋipírani?” yaiwiaríŋwápi, ayí rití mepaxí imóniŋagi náni wí e yariŋwámani. Gorixo áamá warápi nimixiri pí pí nápiimi dáni eŋipi niŋwiráriríná “Naŋi onimiápi imónini.” yaiwiaríŋwápi seáyí e imóníwiniginiri ŋwiráriŋírini. ²⁵Nápiimi dáni imóniŋiyí midimidáni mimearóniŋpa ero xixe pírániŋi meniŋo epíría náni e ŋwiráriŋírini. ²⁶Nápiimi dáni imóniŋi bi ríniŋi wináná nápiimi dáni imóniŋi nipini ríniŋi winárariŋírini. Bi imóniŋipimi yayí uméáná nipini diŋi níá níwiga wariŋírini.

²⁷Kiraisoyá siyikípi imónigiáyíne oyá warápiŋiŋi imóniŋo wiyínéni wiyínéni oyá nápiimi dáni sikwíniŋírani, weniŋírani, xixegíni imóniŋo eŋoi. ²⁸Gorixo áamá xíoyá siyikípi imónigiáyí xixegíni bi bi nimóga

úrrixiniri rípeañirini. Wí wáf wurimeiarigiáyí imóniro wí xewanijoyá xwiýíapi wía urókiamoarigiáyí imóniro wí uréwapiyarigiáyí imóniro epíría nání rípeañirini. Xírání xírání imóniñí api api nirípeámáná ámi wí emimí epíría nání imóniro wí simixí yarigiáyo naní wimixipíría nání imóniro wí díwí ikeamónarigiáyo arirá wipíría nání imóniro wí pí pí omiñí yarigiáyo mepíría nání imóniro wí ámá gwí wirí wirí xwiýá míkí api apimi dání ripíría nání imóniro epíría nání rípeañirini. ²⁹Níni wáf wurimeiarigiáyí rimóniñoi? Níni wía rókiamoarigiáyí rimóniñoi? Níni uréwapiyarigiáyí rimóniñoi? Níni emimí yarigiáyí rimóniñoi? ³⁰Níni simixíyo naní imixipíría nání rimóniñoi? Níni gwí wirí wirí xwiýá míkí api apimi dání ripíría nání rimóniñoi? Níni xwiýá míkí api apimi dání rarigiápi yaní umeaipíría nání rimóniñoi? Oweoi. ³¹E niseariri aí seyíne woxini woxini, “Gorixo ámá e e epaxí imónírixiniri kwíyípimi dání sixí umímoaríñí api api eñagi aí sa seáyi e imóniñípi oimónimíni.” niyaiwiri símí xeadípenírixini.

“Ámáyo nepa ñiñí sipí niwiríná ripi ripi yarigíárini.” uriñí nánirini.

13 “Arige neri Gorixo wimónariñípi tñi xixeni yaniréwini?” niseaimóniríná epíríapi nání áwaní bí osearimíni.

¹Nioni gwí wirí wirí xwiýá míkí ámáraní, aññañíraní, rarigíápimi dání ananí ripaxí nimóniri aí ámáyo ñiñí sipí miwipa nerínáyí, surímá niráriri berí ikaxí niriríná yaiwíniñí yáraníñipániñí imónimíñi. Soñí udía xámí miñwiráripa nemáná eáaná raríñipániñí ení imónimíñi. ²Nioni xwiýá Gorixoyápi wía rókiamopaxí imóniri amípí níni o éimiginiri eñwípeáriní ínimi imóniñípi nání niñíá imóniri amípí níni ámá “Ayí api ría imónini?” niyaiwiro niñíá imónigíápi nání niñíá imóniri neri aí ámáyo ñiñí sipí miwipa nerínáyí, surímá imónimíñi. Nioni Gorixomi ñiñí eñí neániri niwkwíroriñípi dání “Díwí ripixi ná jé ui.” urípaxí nimóniri aiwí ámáyo ñiñí sipí miwipa nerínáyí, surímá imónimíñi. ³Nioni gí iyá íá amípí yaní nímeri uyípeayíyo niwiri aí ámáyo ñiñí sipí miwipa nerínáyí, wí naní nimixipaxí meníni. Negí womi pikianíro yaríná niaíwomi wáripíri nání re nuriri aí, “Nioni íá ninixiri ro ría niwioáripoyi.” nuriri aí ámáyo ñiñí sipí miwipa nerínáyí, nioni éapi wí naní nimixipaxí mimónini.

⁴Ámá wíniyo ñiñí sipí niwiríná pípi maríái, ripi yarigíárini. Sipí wíniyí wííápi apaxí mé píri umamoarigíámani. Ayá nurimixiri naní imóniñípi wíarigíárini. Wíniyo sipí ñiñí wí wíaiwiarigíámani. Wíniyo ñiñí sipí wíarigíáyí wíwaníñíyí mixí meakíniníro wárixá imóniro ⁵uyíni wíkaríro yarigíámani. Amípí nenení arige neri neáimeaníríeníñoíniri mepa ero apaxí mé símí ríniñí miwinípa ero íwí wíniyí wíkaríápi nání símí xwanjí níkwónimi memepa ero yarigíárini. ⁶Nípikwíni mimóniñí yarigíápi nání ñiñí níá miwiní wé róniñí imóniñí yarigíápi nání ñiñí

niía winariñirini. ⁷Ámá wíniyo diñí sipí wiarigiáýí pí pí wímeááná “Xe oneáimeani.” yaiwiro diñí wikwíroarigiápi wí píni miwiáripa ero amipi níni Gorixo níwiiríná nání diñí nikwímoro ñwearo pí pí sipí imóniñí wímeááná xwámámí wiro yarigiárini.

⁸Ámáyo diñí sipí wiarinwápi ná ríwíyo aí wí anipá imóninía menjagi nání aniní íá xiripaxírini. E neri aiwi Gorixoyá kwíyípimi dání wía rókiamopaxí imóninwápirani, xwiyíá míkí api apimi dání ripaxí imóninwápirani, pí pí niñjá imóninwápirani, api nipini anipá imóniníárini. ⁹Nioni searariñápi nání áwaní bi osearimini. Agwí ríná nene Gorixoyá kwíyípimi dání niñjá imóninwápi sa bini bini imóninwini. Oyá xwiyíá wía rókiamoarinjwápi nipini maríái, bini bini rókiamoarinjwápirini. ¹⁰E neriñí aiwi Kiraiso niweapiri amipí Gorixo éimiginiri yariñípi rixa yóí imónáná agwí ríná nene bini bini imóninwápi anipá imóniníárini. ¹¹Nioni searariñápi niaíwí tñni ríraminíyí oemini. Eñíná nioni sini niaíwí nimóniríná niaíwí rarigiápa xwiyíá axípi riri niaíwí yaiwiarigiápa axípi yaiwiri niaíwí diñí moarigiápa axípi mori néisáná aí rixa ámináoni nimónimáná niaíwí yarigiápi sini íá mixirí píni wiárinárini. ¹²Agwí nene Gorixo éimiginiri yariñípi nání niñjá bini bini imóninwápi xixíeá síá yikíniníyio dání nene siñwí nipikwini mainenariñwápi tñni ríraminíyí oemini. Agwí ríná xixíeáyo símimanñíni roñagi niwinirane aiwi ríwéná nepa o tñni xixeni símimanñíyio siñwí ainenaníwápirini. Agwí ríná nene bini bini niñjá nimóniri aí ríwéná xío nene nání xixeni niñjá imóninípa nene eni xío nání niñjá imónaníwápirini. ¹³E neriñí aiwi agwí ríná Gorixomi diñí wikwírorane o neainíápi nání diñí ikwímorane wíniyo diñí sipí wirane yariñwá biaú bi api aniníni imóniníápirini. Biaú bi api bi seáyi e imóninípi, ayí ámáyo diñí sipí wiarinjwápirini.

Kwíyípimi dání epaxí imóninípi nání ámi bi uriñí nánirini.

14 ¹Seyiné “Ámáyo diñí sipí owianeyi.” niyaiwiro aniní miní xídírrixini. E nero aí Gorixo api api e imónírixiniri kwíyípimi dání seaimixariñípi “Api api oimónaneyi.” niyaiwiro símí nixeadípeníro aiwi ná bini ayí oyá xwiyíá ámáyo wía urókiamopaxí imóninípi nání añipaxí símí xeadípenírixini. ²Ayí ripi nání searariñini. Ámá giyí giyí gwí wirí wirí xwiyíá míkí wíniyí majjá imóniníápipimi dání nirirínáyí, ayí ámáyo murariñoi. Wíniyí xwiyíá míkí api nání majjá imóniníagía nání Gorixomini nuriri kwíyípimi dání yumí imóninípi rariñoi. ³E neri aí giyí giyí xwiyíá Gorixoyápi wía nirókiamorónáyí, ayí riápipimi dání ámáyo síkíkí womixiro eñí rirémixí wiro diñí wía wókímixiro epaxípi urarigiárini. ⁴Ámá xwiyíá míkí xegí wíyo dání rariñí go go, ayí xewaníño síkíkí omixinarini. Ámá Gorixoyá xwiyíápi wía rókiamoarinjí go go, ayí Gorixo wimónariñípi urípipimi dání Jisasoyá siyikípi imóniníáyo

síkíkí womixariŋírini. ⁵Nioni “Seyíné niyínéni xwiýá míkí bi bimi dáni orípoyi.” ninimóniri aiwi aga aŋipaxí ayá wí nimónariŋípi, ayí ripirini. “Gorixoyá xwiýápi wía orókiamópoyi.” nimónarini. Ayí ripi nánirini. Wía rókiamoariŋí go go Jisasoyá siyikípi imónigíáyo nuriríná xío uríipimi dáni síkíkí níwomixiri nání xwiýá míkí xegí wíyo dáni rariŋí go gomi seáyi e wimóniŋagi nání rariŋini. Xwiýá míkí xegí wíyo dáni rariŋí go go ráná áamá wo niwiápínimeari Jisasoyá siyikípi imónigíá wíniyo o ríipimi dáni síkíkí owomixiniri yanj numeairíná eni ananírini. ⁶Gí nixímeáyíné, ripi nání pírániŋí dñj mópoyi. Nioni seyíné tíŋj e nání nibiri xwiýá míkí wíyo dáni nisearínáyí, “Api wí nanj neaimixipaxí imónini.” riseaimónarini? Oweoi. Nioni xwiýá Gorixo wía ninókímixiri niriŋipi misearipa nerínárani, nijjá o nání nioni imóniŋá bi misearipa nerínárani, xwiýá oyápi bi wía misearókiamopa nerínárani, bi misearéwapiyipa nerínárani, sa xwiýá míkí wíyo dáni niseara nurínáyí, arige neri nanj wí seaimíárini? Oweoi, wí e epaxímani.

⁷Dñj mayí imóniŋipi, pékákírani, gitárani, ayí axípi imónini. Yaiwíniŋí niyárirí nípikwini irí mirépepa nerínáyí, áamá arige “Ayí api ría rariŋi?” yaiwipaxírini? Áamá kwíyíipimi dáni xwiýá míkí wíyo dáni eni nirirínáyí, áamá aría miwiarigíáyí arige neri “Ayí api ría rariŋi?” yaiwipaxí imónini? ⁸Áamá mixí nání awí roŋo xowienomi dáni ríaiwá oriniri pírámi nípikwini mepa nerínáyí, áamá gíyí “Mixí nání ríaiwá iyí ríráoi?” niyaiwiro éwaikí tñi níkíniŋí tñi aríkipaxírini? Oweoi, pírámi nípikwini mepa nerínáyí, wí e epaxí menini. ⁹Seyíné eni áamá wíyo kwíyíipimi dáni xwiýá míkí xegí wíyo dáni nurirínáyí, áamá aría searigíáyí arige nero “Api nání ría nearariŋoi?” niyaiwiro nijjá imónipaxírini? Oweoi, seyíné urarigíápi mimiaŋwí upaxí imónini. ¹⁰Ayí neparini. Xwiá rirími xwiýá míkí xixegíni tíŋj rarigíápi obaxí imónini. Xwiýá bi míkí mayí imóniŋímani. Níni míkí tíŋj imónini. ¹¹E neri aí áamá wo xwiýá míkí nioni majjá imóniŋípimi dáni rariŋagi aría niwiríná “Émáyi woráni?” yaiwimíni. Xío eni nioni aría miwiaríŋagi ninaniríná “Émáyi woráni?” niaiwiŋoi. ¹²Seyíné Gorixo api api imónífrixiniri kwíyíipimi dáni sixí seamímoariŋipi “Oimónaneyi.” niyaiwiro sími nixeadípeniro yarigíáyíné imóniŋagía nání pí pí neróná ripi érixini. Kwíyíipimi dáni epaxí imóniŋwápimi dáni Jisasoyá siyikí imóniŋwaéne eŋj síkíkí omixinipaxí imóniŋipi oyaneyinro ayá wí néra úrixini.

¹³Ayináni segíyí wo kwíyíipimi dáni xwiýá míkí seyíné majjá imónigíáipimi dáni nisearínáyí, aría miwiarigíáyíné yanj seameaiminiri nání Gorixomi rixiŋj uríwinigini. ¹⁴Ayí ripi nání searariŋini. Nioni gí áamá aría niarigíe dáni xwiýá míkí xegí bimi dáni Gorixomi rixiŋj nuriríná gí dñj aí tñi murí sa maŋpámi dáni nurirínáyí, “Api ourimíni.” niyaiwiri muripa éa eŋagi nání nioni ríápi bi nanj miniiarini. ¹⁵Ayináni nioni pí emíniréini? Nioni Gorixomi rixiŋj nurirínárani, soŋj níriri omi

yayí numerínarani, xwiýíá mǫkí bi bimi dáni mañǫpá tǫni nuriri aí “Ayí api ría urariñini?” niyaiwiri gí ðiñǫ tǫni eni nawíni uríimigini. ¹⁶Seyíne e mepa nero Gorixomi yayí niwiríná ðiñǫ tǫni nawíni murí xwiýíá mǫkí bi bimi, seyíne majíápimi dánini nurirínáyí, áamá sipíá imónigíá seyíne tǫni nawíni awí eánariǫíáyí arige nero “Ayí ríápi xixeni e imóníwinigini.” ripaxírini? Oweoi, xwiýíá mǫkí seyíne rarigíápi aríá miwipaxí nimóniro náni wí e ripaxí menini. ¹⁷Seyíne e nerínáyí, Gorixomi pírániñǫ yayí niwiro aiwi wíniyo síkíkí miwomixí ududí iní wikárariñagía náni searariñini. ¹⁸Seyíne kwíyípimi dáni xwiýíá mǫkí wíyo dáni ayá wí niriro aí nioni eni kwíyípimi dáni xwiýíá mǫkí bi bimi dáni seáyi e niseamúrori náni Gorixomi yayí wiaríñáriní. ¹⁹E nimóniri aí Jisasoyá siyikí imónigíá bi tǫni nerimeániri wigí aríá egíe dáni xwiýíá mǫkí bi bimi dáni nuriríná “fá miropaxí imóniñǫpi ourimini.” minimónarini. Oweoi, “Poró ipi rineafwapiyarini?” oyaiwípoyiniri sa “Xwiýíá mǫkí nioni niñíá imóniñápiimi dáni nuriri ‘Ayí api ría urariñini?’ yaiwimípi ární ourimini.” nimónarini. “E neríná seáyi e imóniñǫpi yariñini.” nimónarini.

²⁰Gí nirixímeáyíne, seyíne niaíwí onimiá ðiñǫ mimaxiripa époyi. E niseariri aí niaíwí píopia íwí oyaneyiniro sini ðiñǫ mímooariǫápa seyíne eni axípi imónípoyi. E nero ðiñǫ nimoríná áminá yapí mófrixini. ²¹Isireriyí aríá miwiaríñagía náni Gorixo áamá wí e ðáñyíyí mixí nimeámi nibiro xwiríá wikixérixiniri riñǫpi náni ñwí ikaxí eániñyíyo re niriniri eánini, “ ‘Gorixoní áamá mǫkí wí e ðáñyíyá xwiýíá mǫkí bi tǫni áamá tíyo uriri wí e ðáñyíyá mañǫpimi dáni uriri emía eǫagi aiwi nioni wí aríá nipíríámani.’ Ámináoni e rariñini.” niriniri eánini. ²²Ayináni nene re yaiwiñwini, “Gorixoyá kwíyípimi dáni xwiýíá mǫkí nene majíá nimóniri aí rariñwápi, ayí áamá omi rixa ðiñǫ wikwíroarigíá wíniyí aríá nineairóná óí nikáriniro ‘Ayí eñǫ eániñǫ Gorixoyápiimi dáni ría yariñoi?’ oyaiwípoyiniri mimónini. Sa omi ðiñǫ miwikwíroarigíáyí óí nikáriniro ‘Ayí eñǫ eániñǫ Gorixoyápiimi dáni ría yariñoi?’ oyaiwípoyiniri imónini.” yaiwiñwini. E neri aí oyá xwiýíápi, nene wía urókiamoariñwápi, ayí áamá xíomi ðiñǫ miwikwíroarigíáyí aríá nineairóná “Eñǫ eániñǫ Gorixoyápiimi dáni ría rariñoi?” oyaiwípoyiniri mimónini. Sa xíomi ðiñǫ wikwíroarigíáyí e oyaiwípoyiniri imónini. ²³Ayináni áamá Jisasoyá siyikí imónigíáyíne awí neániróná niyínéni xwiýíá mǫkí seyíne majíá bi bimi dáni nira waríná áamá sipíá imónigíáyí wírani, áamá sini Gorixomi ðiñǫ miwikwíroarigíáyí wírani, niseaímearo niñwearóná “Áamá tíyí xóxwí yariǫíáyí menirani?” ripíríáriní. ²⁴Seyíne wí e mepa nero niyínéni xwiýíá Gorixoyápi wía nirókiamóá waríná áamá sipíá imónigíáyí wírani, áamá sini Gorixomi ðiñǫ miwikwíroarigíáyí wírani, niseaímearo niñwearóná seyíne rarigíá niyimini dáni “fíwí awa rarigíápi miyariñwaéneríani?” niyaiwiro wairírí iniro “Api nene náni eni ría rariñoi?” niyaiwiro ayá miñimíñǫ roro nemáná ²⁵sipí imóniñǫ wigípi yumí egíápi náni waropárí nero miñǫ

xwíáyo níkwíróniro Gorixomi yayí numero “Neparini. Gorixo seyíné diŋí seakikayoni.” ripíríárini.

**Gorixomi yayí umeaniro nání nerimeániróná
epaxípi nání uriŋí nánirini.**

²⁶ Gí nírixímeáyíné, pí oyaneyiniri neararini? Seyíné awí neániróná woxi soŋí searéwapiyini nání imóniri woxi xwíyá bi searéwapiyini nání imóniri woxi xwíyá Gorixo wía wókímixípi bi searini nání imóniri woxi xwíyá míkí bi bimi dání bi searini nání imóniri woxi xwíyá míkí bi bimi dání rinípi bi yaŋí seameaini nání imóniri neri aí nipini neríná Jisasoyá siyikí imónigíáyíné síkíkí omixinipíri nání éríxini. ²⁷ Segíyí wí “Xwíyá míkí bimi dání ouraneyi.” níwimóniríná obaxowa xe onearípoyiniri siŋwí miwinipani. Waúnirani, waú worani, ayí apánirini. Axíná nawíni orípoyiniri siŋwí miwinipani. Wo xámi nírimáná wo ríwíyo ríwinigini. E yaríná wo yaŋí seameaíwinigini. ²⁸ Ámá wo xwíyá yaŋí seameaipaxí meŋánáyí, xwíyá míkí api apimi dání rarigíáwa Jisasoyá siyikí imónigíáyínéyá aría egé dání maŋpá tni siŋáni miripa nero wigí diŋíyo dání Gorixo tni nawíni ínimi rinírixini. ²⁹ Awí neániróná segí xwíyá Gorixoyápi wía rókiamoarigíáyí waúrani, waú worani, awa xe xwíyá searírixini. Rixa searáná wíníyí o nepa kwíyípimi dání ría rariniri píá número mí ómixírixini. ³⁰ E neri aí segíyí wo éí niŋweari wía rókiamoariŋí womi aría wiaríná Gorixo xwíyá bi wía wókímixánáyí, o xwíyá api áwaŋí searini nání dao xámi rariŋo píni wiárfwinigini. ³¹ Nioni searariŋápi níxídiróná seyíné niyínéni nijíá imóniro eŋí rirémixí iniro epíría nání woxi woxi anani wía nírókiamóa upaxí imóniŋoi. ³²⁻³³ Nene nijárani. Gorixo yaiwíniŋí yariŋomani. “Xwíyá níxeyiri neri orípoyi.” miwimóní “Nitiwayirori orípoyi.” wimónariŋagi nání wía rókiamoarigíáwa kwíyípimi dání rókiamopaxí imóniŋípi tni úrapí mirí píraníŋí diŋí íá níxiriro rírixini.

Gorixoyá siyikí imónigíá wí e wí e ŋweagíá níni yariŋíapa ³⁴ siyikí oyá Koriniyo ŋweagíáyíné eni awí neániróná apixíwa xwíyá wí miripa oépoyi. Awí neániranéná apixíwa xe xwíyá onearípoyiniri siŋwí miwinipa yariŋwá eŋagi nání rariŋini. Ŋwí ikaxí eániŋíyo dání riniŋípa oxoyíné simaŋwíyóniŋí seaurínírixini. ³⁵ Íwa Jisasoyá siyikí imónigíáyí awí eánigíe dání xwíyá níriríná ayá winipaxí yariŋagía nání wíni wíni “Api nání nijíá oimónimini.” níwimóniríná aŋí xixegíniyo dání oxomi yariŋí wíwinigini. ³⁶ Seyíné seáyi e seáyi e mimónipani. “Xwíyá Gorixoyápi nene tíámíni míkí imóniŋwaénerini.” riyaiwinariŋoi? “Xwíyá oyápi Koriniyo ŋweaŋwaénerini tíámíni riniŋirini.” riseaimónarini?

³⁷ Ámá goxi goxi “Nioni Gorixoyá xwíyápi wía rókiamoariŋá wonirini.” niyaiwinirínarani, “Oyá kwíyí sixí nímímoŋípimi dání e epaxí nímóniri yariŋáonirini.” niyaiwinirínarani, xwíyá nioni nírirí eariŋá ripi

náni diñí re yaiwírrixini, “Poró sekaxí Ámináo urípimi dáni ría niriri eañírani?” yaiwírrixini. ³⁸Ámá go go e miyaiwipa yariñagi niwinirínáyí, seyíné eni “O nepa Gorixoyá wía rókiamoariñí wo menini.” yaiwírrixini. ³⁹Ayínani gí nirixímeáyíné, Gorixoyá xwiyá wía orókiamoaneyiniri símí xeadipéniro oyá kwíyí tñi xwiyá míkí bi bimi dáni seyíné rariñápi píri mirakínipa ero érixini. ⁴⁰E nero aí Gorixomi yayí umeaniro náni awí neániróná pí pí seyíné yariñápi nipini nitíwayiroro píraníñí érixini.

Jisaso nipémáná xwáripáyo dáni wiápínimeañípi nánirini.

15 ¹Gí nirixímeáyíné, xwiyá yayí neainariñí nioni wái seariñápi —Api seyíné aría niniríná “Neparini.” niyaiwiro diñí niwikwíroro íkiá xwía aí tñi neríná síkíkí noniri roariñipa seyíné eni axípi xwiyá api tñi síkíkí noniri rogiápirini. Api náni diriri oseaimini. ²Seyíné nioni wái seariñápi aníñí miní xaíwí íá nixira nurónáyí, Gorixo apimi dáni yeáyí seayimixemeanfáriní. Seyíné sini xaíwí íá rixiriñoi? E mepa nerínáyí, surímá wikwíropaxírini. ³Nioni wái niseariñíná xwiyá xiráni xiráni imóniñí seariñápi —Api nioni eni eñíná aría wiñápirini. Api, ayí ripirini. Kiraiso náni eñíná Bikwíyo dáni niriniri eániñpa o nene íwí yariñwápi yokwarimí neaiinía náni niperi ⁴xwía niweyárimáná eñáná Bikwíyo dáni “O niwiápínimeanfáriní.” niriniri eániñpa síá wíyaú wíyi nórimáná eñáná Gorixoyá diñí tñi wiápínimeañiniginí. ⁵Niwiápínimeámo Pitaomi siñáni nurónapiri ríwíyo xegí wiepisiñí wé wúkaú síkwí waú awami siñáni urónapiñiniginí. ⁶E nemáná ámi ríwíyo xíomi diñí wikwírogiáyí —Ayí 500 apimi wiárrí múrogiáyírini. Nioni payí ripi eariñá ríná wíni wíni rixa niperó aiwi náyí sini ñweañoi. Apimi ná wínáni axíná siñáni urónapiñiniginí. ⁷E nemáná ríwíyo xegí xogwáo Jemisomi siñáni nurónapimáná wái wurimeiarigía nowamini eni siñáni urónapiñiniginí. ⁸E néisáná nioni —Nioni apixítwa niaíwí nixiriróná kwíyí wiárigiáyí woníniñí imóniñáonirini. Nioni awami aga ríwí náyo yoparipi siñáni nimóniñiniginí. ⁹Ayí ripi náni rariñini. Nioni ámá Gorixoyá siyikí imónigiáyo xeaniñí wikáragáoni eñagi náni wái wurimeiarinwá nigí wía niwamini siyikwíniñí imóniñáoni, ayí nionirini. Gorixoyá siyikí imónigiáyo xeaniñí wikáragá eñagi náni nepa “Wái wurimeiariní imóniñí woxini.” niripaxí menini. ¹⁰E neri aí Gorixo wá niñiwianiri niñípimi dáni agwi ríná nioni imóniñápi imóniñini. O wá niwianiñípi surímá niwianiñimani. Oweoi, nioni aníñí miní neri náni wái wurimeiarinwá nigí wíami múroñáriní. E neri aí niwaniñoni eñí eániñpimi dáni neri múroñámani. Nioni eñápi sa Gorixo wá niwianiñpimi dáni eñá eñagi náni rariñini. ¹¹Ayínani seyíné awami wigí mañíyo dáni aría niwirínarani, nioniyáyo dáni aría ninirínarani, wái ninoneni searariñwá seyíné diñí wikwírogiápi, ná bini ayí apirini.

“Ríwéná pegiáyí níni wiápínimeapírírini.” uriñí nánirini.

¹²None wái niseariñíná “Kiraiso Gorixoyá diñíyo dáni wiápínimeañiniginí.” searariñwá eñagi náni segíyí wí diñí arige

niyaiwiro “Pegiááyí ámi siñj nero wí wiápínimeapíríá menini.” rariǵárini? ¹³ Ayí rariǵápa áma pegiááyí nepa miwiápínimeapa nerínáyí, “Kiraiso aí Gorixoyá diñj tñi wiápínimeañmani.” ranigini. ¹⁴ Kiraiso Gorixoyá diñj tñi miwiápínimeapa neri siñwiriyí, xwiyíá none wáf searariñwápi ná mayí imóniri seyíné diñj wikwíroarigiápi ná mayí imóniri epaxírini. ¹⁵ Sipí imóniñj api yaniri eñwá aí ámi bi ripi áma yapí rariǵááyí yapí imónaniri eñwárini. None “Gorixoyá diñjyo dáni Kiraiso wiápínimeañrini.” xerwí raniri eñwá eñagi náni “Yapí rariǵááyí yapí imóniñwini.” ripaxírini. Pegiááyí nepa Gorixoyá diñjyo dáni miwiápínimeapa nerínáyí, “Kiraiso eni Gorixoyá diñj tñi wiápínimeañmani.” ripaxírini. ¹⁶ Ayí ripi náni rariñini. Áma pegiááyí Gorixoyá diñj tñi miwiápínimeapa nerónáyí, “Kiraiso aí wí wiápínimeañmani.” ranigini. ¹⁷ Kiraiso Gorixoyá diñj tñi miwiápínimeapa neri siñwiriyí, seyíné diñj wikwírogiápi siwiá wikwíroro segí íwí yariǵáapi náni sini xwiyíá meárinipaxí imóniro yaniro eǵiárini. ¹⁸ Áma Kiraisomi diñj niwikwíroárimáná pegiááyí eni rixa aniñjñi anínaniri eǵiárini. ¹⁹ Nene re niyaiwirane, “Nene nipémáná eñáná Kiraiso wí arirá neaininiámani. Sa xwíá rirímimi emearíná Kiraiso arirá neaininiárini.” E niyaiwirane omiñi diñj nikwímoranéáyí, áma íkñiñj sipí wipaxí imóniñj niyoni náni nene añipaxí neaipaxírini. Ayí Kiraiso nepa xwáripáyo dáni miwiápínimeapa eñj eñánáyí náni rariñini.

²⁰ Nioni e niseariri aiwi Kiraiso niperi weñjimi dáni Gorixoyá diñj tñi wiápínimeañrini. O áma rixa pegiááyí náni xámi niwiápínimearíná omiñjyo aiwá niwákwíni wí xámi miarigiápániñj wiápínimeañrini. ²¹ Ayí ripi náni searariñini. Áma wo sipí yagiápi dáni ámaéne peariñwárini. E yariñwápa áma ámi wo eñjipimi dáni eni wiápínimeañwárini. ²² Nineneni Adamo tñi ikárinijwaéne imóniñagwi náni peariñwárini. E yariñwápa Kiraiso tñi ikárinijwaéne neperane aiwi ámi siñj nerane wiápínimeañwá eñagi náni rariñini. ²³ Wiápínimeapíríáyí wigí imónáná wiápínimeapíríárini. Kiraiso aiwá niwákwíni wíniñj xámi wiápínimeañrini. Omi dáni ríwíyo xío weapáná xegí imónigiááyí wiápínimeapíríárini. ²⁴ O ámi añjñami dáni niweapíríná amipí nene tñj ríná imóniñjipi yoparipi imóniniárini. Íná añjñajirani, amáraní, omi mañj píri wiaíkiarigiá giyí giyí, eñj eániǵiááyí imóniro néní tigiááyiniñj imóniro meñweagiááyí imóniro eǵiáyo anipá niwimiximáná áma xíoyá xwioxíyo míméámí neri umeñweaníáyí xano Gorixomi simañwíyóniñj wurínipíri wiiníárini. ²⁵ Ayí ripi náni rariñini. Gorixo áma Kiraiso tñi símí tñi inarigiáyo xopírári niwiri íkwiañwí xegí síkwí ikwiáriníánániñj wimixiyinié náni mixí ináyí nimóniri meñweaníárini. Bíkwiyo api náni e niriniri eániñjagi náni rariñini. ²⁶ Sími tñi inarigiá yoparí anipá imixiniápi, ayí piyí nene peariñwápirini. ²⁷ Bíkwiyo bi ripi xixeni niriniri eániñi, “Gorixo amipí níni omi simañwíyóniñj wimixiyiñjini.”

niriniri eániŋagi aí anani re yaiwipaxírini, “Amípí níníyi riniŋípi, ayí amípí náni Kiraisomi simaŋwíyóniŋí oimóniri wimixiyiŋo eni náni mirinini.” yaiwipaxírini. ²⁸Amípí nípini xewaxomi simaŋwíyóniŋí yeáyí wuríniŋáná o diŋí re nimori eníárini, “Gí ápo Gorixo amípí niyoni ámáyorani, amípíyorani, seáyí e niwimóniri oumeŋweaniri xewaníjoni amípí nípini simaŋwíyóniŋí nimixiyiŋomi simaŋwíyóniŋí yeáyí owurínimini.” nimori e eníárini.

²⁹“Ámá pegíáyí wiápínimeapírírini.” searariŋwápi nepa mimóniŋánáyí, pí náni wiyíné segí pegíá wíniyo naŋí owimixaneyiniro ámi wayí meariŋíárini? “Pegíáyí wí wiápínimeapíríámani.” rariŋíápi nepa imóniŋánáyí, pegíá wíniyo naŋí ripi oimixaneyiniro neróná pí naŋípi owianeyiniro epaxírini? Oweoi, sa surímá epaxírini. ³⁰“Pegíáyí wiápínimeapírírini.” rariŋwápi nepa mimóniŋánáyí, pí náni Jisasoyá wái wurimeariŋwáone yoí mayí imónaniri yariŋwini? ³¹Gí niriŋímeáyíné, síá ayí ayo nemeríná “Nioni nipémíáonirini.” yaiwinariŋápi símí e nitinimi emeariŋárini. E searariŋagi aí “Xewaníjoni seáyí e nimóniri rarini.” miniaiwipani. Seyíné negí Áminá Kiraisi Jisaso tñni ani ikáriníŋwaéne nimónirane náni nioni mixí nimeakñiri “‘Nipémíáonirini.’ yaiwinariŋápi símí e nitinimi emeariŋini.” searariŋini. ³²“Pegíáyí wiápínimeapírírini.” rariŋwápi nepa mimóniŋánáyí, nioni pí náni aŋí Epesasiyi riniŋípimi niŋwearíná xwiyíá Gorixoyápi aríkí wái urimeminiri náni yoí mayí nimóniri ámá wí sídí iŋí rirómí yariŋípániŋí yariŋíáyí tñni nawíni mixí iniŋárini? Pípi naŋí oniiniri e eŋárini? E neri aí pegíáyí nepa miwiápínimeapa nerínáyí, ámá wíniyí re rariŋíápa, “Apaxí mé peariŋwaéne eŋagi náni amípí wí náni ‘Arige oyaneyi?’ miyaiwí sa maiwí iniŋí nirane aiwá nirane oyaneyi.” rariŋíápa nioni eni axípi e ripaxírini. ³³E neri aí ámá yapí oneaiepisipoyiniri siŋwí miwinipani. Ámá ríá kiroariŋíáyí tñni nikumixiniro nawíni nemerónáyí, seyíné naŋí yariŋíápi píri niseawiaíkiro sipí imóniŋípi yapí seaiepisipírixiniri searariŋini. ³⁴Seyíné xaxá yariŋíápi píni niwiárimáná pírániŋí diŋí nimoro segí íwí yariŋíápi eni píni wiáririxini. Segíyí wí nepa Gorixo náni diŋí mimonoi. Ayínáni ayá seainipaxípi ríini.

**“Pegíáyí niwiápínimearoná wará ámi xegí bi ninimi
wiápínimeapírírini.” uriŋí nánirini.**

³⁵Ámá wí yariŋí re nipíráoí, “Ámá pegíáyí ámi arige nero wiápínimeapírírini? Wará ámi gímini gípi ninimi wiápínimeapírírini?” niráná ³⁶re uríimigini, “Majímajíá ikárinariŋíá tiyíné, ‘Aiwá siyí wiároariŋwáyí urí neri mipiéropa nerínáyí, nerápiri niyapipaxírini.’ riseaimónarini? Oweoi, xámi urí neri nipiérománá ríwíyo nerápiri yapariŋírini.” uríimigini. ³⁷Siyí seyíné wiároariŋíápi witi siyírani, ámi xegí wírani, niwiáróa nurínáyí, rixa nerápiri niyapimáná imóniŋípi

wiároarigiárani? Oweoi, siyí anipápi wiároarigiárini. ³⁸Seyiné siyí anipápi wiároarigagía aí Gorixo “Apí nerápiri oyapini.” yaiwariñipi tñi xixeni nerápiri yapariñirini. Siyí api api xegí iwírani, enjirani, api tñi xixeni imóniñipi xixegíni api yapí pía orixiniri imixariñirini. ³⁹Wará nani axípi minini. Ámá wará xegí eni bi inini. Nañwí wará xegí eni bi inini. Injí wará xegí eni bi inini. Peyí wará xegí eni bi inini. ⁴⁰Amipí anjínami dájí pía rixiñiyí tñi xwiárími dájí pía rixiñiyí tñi nani eni diñjí mópoyi. Awiaxí amipí anjínami dájí pía rixiñiyí imóniñipi xegí bi imónini. Awiaxí amipí xwiárími dájí pía rixiñiyí xegí bi imónini. ⁴¹Wía ónaríñiyí nani eni diñjí mópoyi. Sogwí wía ókariñipi xegí bi imónini. Emá wía ókariñipi xegí bi imónini. Siñjí wía ókariñipi eni xegí bi imónini. Siñjí niniyí eni wía ókariñiyí axípi mimónini. Xegí bi xegí bi imónini.

⁴²Ámá pegíayí niwiápinimearóná wará inipíríapi nioni nira wariñapíniñjí imónini. Wará agwi ríná ninirane ηweañwápi — Apí urí epaxí imóniñipirini. Apí xwía weyáraríñwá enagi aí urí mepaxí imóniñipi ninimáná wiápinimeañwáriní. ⁴³Wará nene xwía weyáraríñwápi, ayí sipí imóniñagi aí siñjí ninimi wiápinimeañwápi, ayí aga awiaxí imóniñipirini. Wará xwía weyáraríñwápi enjí meániñipi imóniñagi aí siñjí ninimi wiápinimeañwápi enjí eániñjí imóniñipirini. ⁴⁴Wará nene xwía weyáraríñwápi xwía tño dájí imóniñagi aí siñjí ninimi wiápinimeañwápi, ayí anjínami dájí kwíyípiyá wará imónini.

Wará xwía tño dájí imóniñipi enagi nani re yaiwipaxírini, “Anjínami dájí kwíyípiyá wará imóniñipi eni ría weni?” yaiwipaxírini. ⁴⁵Bikwíyo dani api tñi xixeni imóniñjí ripi riniñagi nani rariñjini. “Ámá iwamíó imóniñjí Adamomi Gorixo nimixiríná diñjí sixí umímonjé enagi nani o diñjí tñjí wo nimónimi siñjí wagríni.” riniñagi aí Adamomi ríwíyo imóniño —O Kiraisorini. O ámáyo diñjí niyimiñipi sixí umímonía nani kwíyí imóniñorini. ⁴⁶E neri aí anjínami dájí kwíyípiyá wará xámi imónariñwámani. Wará xwía rirími dájípi nimónimáná ríwíyo anjínami dájí imóniñipi inañwáriní. ⁴⁷Ámá Gorixo iwamíó imixiño xwía tñi imixiñjé enagi nani xegí wará xwiárími dájí inariñwápi imónagírini. E neri aí ámá ríwíyo imóniño —O Kiraisorini. O wará anjínami dájí imóniñipi imóniñirini. ⁴⁸Xwía tño ηwearigía giyí wará ámá xwía tñi imixiniño inagípa inarigiárini. Anjínami ηwearigía giyí wará ámá anjínami dáño iniñjépa axípi inarigiárini. ⁴⁹Ayináni diñjí re oyaiwianeyi, “Agwi nene wará ámá xwía tñi imixiniño inagípa rixa ninirane nani ríwéná wará ámá anjínami dáño iniñjépa inañwáriní.” oyaiwianeyi.

⁵⁰Gí nixixímeáyíne, ripi osearimíni. Ámá wará íkiá iwí winániñjé mimóní sini gíwí tñi enjé tñi nene imóniñwápi Gorixoyá xwioxíyo wí ηweapaxí menini. Negí wará urí epaxí imóniñipi amipí urí mepaxípi tñjé e ηweapaxí mimónini. ⁵¹⁻⁵²Nioni rariñjépa nani ududí riseainarini? Ai, nioni yumí xwiyíá Gorixoyápi áwanjé bi osearimíni. Gorixomi diñjé wikwíroariñwaéne

nineneni mipepa nerane aí pékákí yoparípi ráná sini mé ápiaŋwí norímixiri yariŋípa nineneni ámi wará xegí bi imónaníwáriní. Pékákí ráná pegíáyí wará urí mepaxí imóniŋípi ninimi wiápínimearo sini siŋí ŋweaŋwaéne wará xegí bi inirane yaníwáriní. ⁵³Ayí ripi searariŋini. Iná negí wará urí epaxí imóniŋípi sini aniŋí miní axípi imónipaxímani. Urí mepaxí imóniŋípi íkíkí ininíáriní. Iná negí wará ni pepaxí imóniŋípi sini aniŋí miní axípi imónipaxímani. Mi pepaxí imóniŋípi íkíkí ininíáriní. ⁵⁴Negí wará piyí eri urí eri epaxí imóniŋípi xegí bi nimóniri piyí eri urí eri mepaxí imóniŋípimi rixa íkíkí ináná Bikwíyo dání re niriniri eániŋípi tñi xixeni imóniníáriní, “Piyípiyí riniŋípi rixa anipá imixinini. Rixa xopirárí winini.” ⁵⁵Xwiyíá axí ámi wí e eániŋí ripi eni xixeni imóniníáriní, “Piyí ripixiní, ‘Sini á máyo xopirárí wipaxípinirini.’ risimónarini? Oweoi, sini e wí epaxípixi menini. Piyí ripixiní, ‘Á máyo pikími náni sini sidiŋí opaxípinirini.’ risimónarini? Oweoi, sini e wí epaxípixi menini.” Iná náni e niriniri eániŋípi tñi eni xixeni imóniníáriní. ⁵⁶Íwí ámaéne yariŋwápimi dání Piyípi sidiŋíniŋí nori neapikipaxí imónini. Pípiimi dání maríái, nene Gorixoyá ŋwí ikaxí riniŋípiimi níwiaíkiríná íwí yariŋwáriní. Ayináni “Piyípi ŋwí ikaxí riniŋípiimi dání eŋí eániŋí nimóniri á má pikipaxí imóniŋípirini.” ripaxíriní. ⁵⁷E neri aí Gorixomi yayí owianeyí. O negí Áminá Jisasi Kiraiso neaiŋípiimi dání Piyípiimi xopirárí wipaxí neaimixiŋíriní. ⁵⁸Ayináni gí nixixímeáyíné, diŋí wikwírogíápi xaíwí íá nixiriróná bi éí mimixeáni pa érixini. Ámináomi nuxídiróná ríwí nixíkwíniri yarigíápi wí surímá imóninía meŋagi náni “Nene xío ‘E érixini.’ riŋípi bi onimiápi nerínáyí, ayí apánirini.” miseaimóní aniŋí miní xwapí ayá wí érixini.

Nigwí á má Gorixoyá wíniyo náni awí eaarigíápi náni uriŋí nánirini.

16 ¹Agwi seyíne payí nearo “Á má Gorixoyá imónigíá Judia piropenisíyo ŋweagíáyo nigwí wianíwá náni awí eaariŋwini.” nirigíápi náni bi osearimini. Nioni Jisasoyá siyikí imónigíá Garesia piropenisíyo wí e wí e ŋweagíáyo “Nigwí awí eámeámí neríná api érixini. Api érixini.” uréwapiyiŋápi seyíne eni axípi nero re érixini. ²Nioni rixa seyíne tñí e niseaimeari ŋweaŋáná seyíne nigwí ámi wí awí eámeámí mepa epíría náni Sadé ayí ayo awí neániróná woxini woxini omiŋí néfasáná nigwí meáíápi tñi yamiŋiyí nitiróná pírániŋí xegí wí e yómiŋí tírixini. ³Ríwéná nioni seyíne tñe nixémoríná á má seyíne re niyaiwiro rípeáíáyo, “Nigwí ripi anani Jerusaremi náni nimeámi upaxíyíriní.” niyaiwiro rípeáíáyo payí wí neari wiowárimíáriní. ⁴E neri aí “Ayí tñi nuríná ananirini.” nimónánáyí, nioni ayí tñi waníwáriní.

“Ríwéná seyíne tíámini bimíáriní.” uriŋí nánirini.

⁵Ríwíyo nioni Masedonia piropenisíyo imani nibiri seaíménapimíáriní. “Masedonia piropenisí tñímini xámi úimigini.” nimónariŋagi náni

rariŋini. ⁶Imani nibiri niseaíménapimáná seyíné tñi ayá wí onimiápi ŋweámíáríani? Emá rawirawá imeamíkwí yariŋipi nipimini seyíné tñi ŋweámíáríani? Nioni majíárini. Sa seyíné tñi niŋweámoni ámi gímíni “Oumini.” ninimóniríná seyíné nioni óí e diŋí sixí níga umía náni niapowáripíríárini. ⁷Ayí ripi náni rariŋini. Nioni “Agwi siŋwí niseaga oseamúrómini.” minimónariní. “Seyíné tñi ayá wí ŋweámigini.” ninimóniri diŋí e ikwímoná eŋagi náni rariŋini. Ámináo xe éwiniŋiniri siŋwí ninanirínáyí, e emíárini. ⁸E neri aiwi síá Judayene Pedikosiyi riniŋíyi imóníe náni Epesasiyo re ŋweámíárini. ⁹Pí náni maríái, nioni yariŋápi náni píri mákímí nianiro yariŋíá obaxí eŋagi aiwi Gorixo ámá ayá wí xío náni diŋí wikwíropíri náni ouréwapíyiniri ówaníniŋí níkwiiŋírini.

¹⁰Timotio niseaímearínáyí, nioni Ámináo náni neneri uréwapiyariŋápa o eni axípi uréwapiyariŋí eŋagi náni seyíné tñi niŋwearíná ayá síwí muropa eníá náni pírániŋí wéyo uméfirixini. ¹¹Segíyí wí Timotiomi xe peayí owianŋoyiniri siŋwí miwiniŋa éfirixini. O tñi nirixímeá imónigíáyí wí tñi nawíni nioni tñí re náni bipíría náni weníŋí neri ŋweaŋagi náni o “Ámá tí naŋí niniro niowárói.” yaiwíwiníŋiniri seyíné omi pírániŋí wéyo niméra nuro nioni tñí e náni binía náni wírénapíríxini.

¹²Negí nirixímeá imóniŋí Aporoso náni xwiýáá ripirini. Nioni negí nirixímeá wí seyíné tíámíni nurowárenapíríná omi eŋí rirémixí ayá wí wíagi aiwi o “Ríná seyíné tñí e náni obimíni.” miwimónarinini. E neri aí “Seyíné tíámíni bipaxí imóniŋini.” niwimóniríná biníárini.

Yoparípi nuriríná uriŋípi nánirini.

¹³Seyíné pírániŋí awíniŋí ŋwearo diŋí wikwírogíápi xaíwí íá xiriŋo diŋí sixí íniro eŋí eániro éfirixini. ¹⁴E neróná pí pí seyíné yariŋíápi ámáyo diŋí sipí niwiriŋíyo dáni éfirixini.

¹⁵Gí nirixímeáyíné, nioni eŋí rirémixí bí ripi oseaimini. Sitepanasepówa náni seyíné niŋíárini. Ámá Gíríki piropenisíyo dáníyí epówa aiwá niwákwíni miarigíápa Jisasomi xámi diŋí niwikwíro uxiŋigíepówarini. Wigí diŋíyo dáni “Ámá Gorixoyá imónigíáyo arirá owianeyi.” yaiwigíápi náni símí e nitiniro yariŋíepówarini. ¹⁶Seyíné ámá éniŋí imónigíáyo yeáyí niwuriŋiŋo ámá ayí tñi níkwimixiniŋo ríwí nírkwínimáná Gorixoyá imónigíáyo arirá wiarigíá giyo eni yeáyí wuríníŋirixini.

¹⁷Sitepanaso tñi Potunetaso tñi Akaikaso tñi awa nioni tñí e náni nibiŋo seyíné nibiŋo miiŋipaxí imóniŋípi arirá níagía náni nioni diŋí níáá ninarini. ¹⁸Awa nioni diŋí sixí nimímoro seyíné eni diŋí sixí seamímoro éagía náni seáyí e imónigíáwa iwa ríaniri siŋwí mí wómixípoi. ¹⁹Jisasoyá siyikí imónigíá Esia piropenisíyo dáníyí yayí

seawárenapariŋoi. Akwirao t́ni xiepí Pírisiraí t́ni ayaú egí anj́yo d́ani Jisasoyá siyikípi imónigíá awí eánarigíáyí t́ni nawíni yayí niseawárenapiríná seyíné ení Ámináo t́ni nawíni ikárinigíáyíné enjagía nání yayí bi onimiápi miseawárenapariŋoi. ²⁰Negí níríxímeá re dánj́yí níni ení yayí seawárenapariŋoi. Sewaniŋj́yíné yayí niniróná xixe yayí óf eáninípoyi.

²¹Xámi neága unj́pi áamá wo nioni raríná eáí aiwi agwi nioni Poroni gí wé t́ni yayí niseawárenapiri ríwamiŋí ripi neari wírénapariŋini.

²²Áamá giyí giyí Ámináomi diŋí sixí muyípa nerínáyí, xe oroapikínípoyi.

“Ámináo ríxa oweapini.” nimónarini. ²³“Áminá Jisaso wá seawianíwinigini.” nimónarini. ²⁴Kiraisi Jisaso t́ni nawíni ikárininŋwaéne enjagi nání niyínéni diŋí sixí niseaya úimigini. “E éimigini.” nimónarini.